

~~v-19-20~~
Epistolæ Duæ,

~~67~~ ~~451.22~~
Quarum altera ~~le-16-60~~

DE MORIBVS

AC

INSTITVTIS

TVRCARVM *agit:*

Altera

SEPTEM ASIÆ

ECCLESIARVM

notitiam continet.

*Authore Tho: Smith Coll. D. Mariæ
Magdalene Oxon: Socio.*

O X O N I I ,

Excudebat H. Hall Academiæ Typo-
graphus, Impensis Ric. Davis. 1672.

Imprimatur

P. MEWS.

Vicecan. Universitatis

OXON.

Apr. 11.

1672.

2158:68

Clariſſimo & Ornatiſſimo Viro

D. JOSEPHO WILLIAMSONO

Equiti Aurato,

*Intimo Serenissimæ Regiæ
Majestatis Confilio*

A Secretis,

Et Archivorum Regio. um Custodi.

Geologic History of the
Cretaceous Period
Geologic History of the
Tertiary Period
Geologic History of the
Quaternary Period
Geologic History of the
Cenozoic Era

EPISTOLA DE MORIBUS
AC
INSTITUTIS TURCARUM.

Hflagitas à me, Vir Clarissime & Præstantissime (quod quidem jure meritissimo exigere possis, cui nimurum in solidum debetur, quod Orientem invisendi opportunitatem adeò commodam nactus fuerim) ut si quid de Genio, Moribus, Regimine, & Institutis Turcarum, quos si non penitus introspicere liceret, saltem prope intueri, & familiari conversatione, quantum per illorum insolentiam & fastum licuit, nosse datum erat, habeam, illud Tibi communicem. Cui equidem postulato facile compertum habeo, tum affectum illum, quo me per duodecennium & quod excurrit prosecutus es & studia mea fovisti, tum illum plane heroicum mentis Tuæ ardorem,

B

&

& grande illud desiderium quicquid vitæ communi ac studiis doctrinæ usui esse possit, vel quod curiositati, quam in nobis insevit natura, ullatenus inserviat, cognoscendi ansam dedisse. Sic inter ipsa publica negotia, quæ tantâ cum Fide & cum omnium Applausu per tot annos sustinuisti & adhuc sustines, animum ad studia Literarum erexitum & alacrem habes, ac inter Strepitus & Pompas & Oblectamenta Aulæ idem Generosum Honestum, eosdem placidissimos Mores, eandem Pietatem retines. Possem hoc quicquid est Laboris facile fugere, nisi hâc ex parte modestia quasi Crimen esse videretur; satis mihi conscius, me nulla Mysteria, nulla Arcana revelare posse, quæ Te latent, cui quicquid hâc de Re, tum apud scriptores Antiquos, tum apud Nuperos extat, penitus exploratum est: Sed quia ita vis & jubes, qui meas nugas esse aliquid putare soles, aliquid tentabo, ut vel sic hoc obsequii specimen magis constet, quantâ cum animi Promptitudine quicquid mihi à Te imperatum

peratum est facere vellem, modò sup-
peteret Facultas. Non hic largos pro-
mitto Commentarios, quos nec Ipse ex-
pectas, unde non Tibi reformidandum
erit, quasi Te inertī & ingrata illarum
Rerum, quæ cuivis è Plebe notissimæ
sunt, distinerem, (hoc enim esset &
Tui & Mei criminosè obliuisci) sed quic-
quid enarrandum habeo pauculis pagi-
lis constringam absque ullâ Methodo,
prout Res ex Memoriâ in Calamum flu-
unt, hâc spe fretus, me, si non aliâs, hâc
saltēm quæsitâ brevitate, Tibi placi-
turum.

Gentem Turcarum meritò censendam
esse barbaram facile confitebitur, quis.
quis vel unicam Septimanam apud ip-
sos moratus est: hoc enim est ipsis pe-
culiare & pro Genio Gentis (quod
vitium etiam in Naturam vertit Super-
stitione) omnes alios, non solum qui di-
versam amplectuntur Religionem, ut
Christianos & Judæos, sed qui ejusdem
sunt cum ipsis, si in pauculis Ritibus dis-
sentiant, uti Persas, despiciunt habere &
odisse. Hic sine morâ primo accessu oc-

currebat animo, quām efferati sint Mores
absque studio & culturā, quām nihil ho-
mine dignum præstent humaniorum Li-
terarum expertes & ignari, quām fera res
sit Supersticio, quot & quantis malis
gravida, & denique quām Potens, ut ad-
versum ipsius Naturæ Legem, quæ com-
munia humanitatis Officia cuilibet jubet
fieri, ita obbrutescat. Nec indecorum
hoc apud ipsos est, sed pars quædam
Religionis habetur, in quā pueros se-
dulò instituendos maxime curant, ne
hoc Musulmanicæ Fidei indicium in iis
desideraretur. Miratus sum sæpe Pue-
ros, quos vix posse loqui crediderim,
tantā cum acritate animi, tanta cum vo-
cis contentionē, & furore magis quam
puerili nos, dum in Platæis propè spa-
tiaremur, convitiis Iacerasse, (lapi-
dibus in nos ab iisdem quandoque pro-
jectis) adeo expeditè nobis infidelita-
tem nostram objicientes, quasi nihil a-
liud ab ipsorum Parentibus addidicissent.
Christianos enim Occidentales, (quos
omnes promiscuè appellant *Phrenkiler*,
i. e. *Francos*) non alio quām Infidel-
um

um titulo dignabuntur, in illorum Lingua *Gaour*, cui obscena quædam Vocabula in nostri vituperium & derisionem solent adjicere, quæ apud ipsos adeò in communij usu sunt, ut si quid iis inter eundum accidat, quod ostensionem pariat, si in Lapidem fortè impingant, etiam quod mirere, adversus sternacem Equum, & cespitantem Asellum & Bubalum eleganti, si Dis placet, hâc verborum formulâ disloquentiam & iram evomant. Quam malè de nobis sentiant, & quali odio nos prosequantur non alio significantiore vocabulo se exprimere posse existimant quem *Bræ Domuz*. i. e. Vah Porce, nos in eodem censu cum hoc Animali, quod maximè execrantur, reponentes, quasi essemus æqualiter impuri, & à quorum tactu & conspectu eâdem curâ & diligentia esset abstinentendum; nec hoc tamen est convitiorum extremum, ulteriorius progreditur Turcicus furor & Barbaries, cui non sufficit nos dignitate hominum exuere & in Classem impurissimorum animalium detrudere: Di-

aboli etiam frequenti salutatione appellamur, & ingenti cum confidentiâ ac vociferatione nos in naribus Dei foetere contendunt.

Cum vero erga nos adeo malè sint affecti, & adèo atrocia præjudicia in peñoribus foveant, non mirandum videbitur, si vix securo apud illos Christiano esse liceat, si eum asperrimè tractent, si ipsius vitæ & opibus insidentur, & duram ac miseram Servitutem servire cogant, si fortè ipsi in itinere palabundo & seorsim à suis sociis erranti eant obviam. Fatendum est in Urbibus, ubi Mercatores degunt, non adeo atrociter & inhumanè sævitum esse, suis Priviliis fruuntur ab Imperatore ob Commercii & Mercaturæ commodum concessis, quibus libertati & vitæ publicè caustum est: Sed nullum edictum Imperatorum Linguam domare poterit, adeò animis eorum mala de nobis insedit Opinio: Sed nec his passim huc illuc curfitare licet in angiportis Urbis, ne in ædes privatas clam detrudantur ac fiant Captivi, absque Janizario, qui Præsidio

fidio esse solet contra Ebrios & Zelotas quosdam Meccanos, qui eos cultro aut pugione aliter petere vellent. At si quis vel ad viginti millia passuum ab urbe proficiscatur, si modo itineris tranquillitati & capitis saluti consultum velit, armatus incedat & habitu Turcico indutus necessum est, assumptis secum Militibus, qui ipsum ab omni injuriâ immunitam suâ Authoritate præstent. Quibus enim locis rari apparent Christiani, in majori execratione habentur, & si quid ab ipsis humanitatis experuntur, id in gratiam conductorum factum est, solisque ipsis imputandum, uti quandoque ipsis gratiam negatam esse nostri causâ comperimus. Memini, cum Sardi essem, Janizarium nostrum à quodam Turcâ petuisse, ut nos in Tuguriolo suo noctu exciperet, propositâ mercede longè supra quam exigere potuisset, ille, simulatque innotuerit nos Christianos esse, exemplò cum ingeniti indignatione renuit, dicendo, se nullâ conditione, nullo præmio domum suam Infidelibus pollutam voluisse.

Hisce opprobriis commotum videri novum insaniae fomitem administraret, ad ea planè obsurdescere oportet, ea forti Animo ac Christianâ Patientiâ, quâ hisce in Regionibus maxime opus est, sufferre, ac nihilo magis habere quam latratus Canum.

Sed ne hisce Convitiis nimis acriter uramur, quasi nobis ad blandientes & hâc ex parte bene meriti, de Judæis sentiunt pejus. Hoc pro gratiâ & benevolentiâ erga nos deputandum volunt, quod collatione factâ nos pluris aestiment, qui generosiores spiritus alimus, præ illis, quos, prout certissimis indiciis comperi, tanquam vilissima Capita & abjectissimos Mortalia, qui nihil Praeclarum, nihil Generosum sapiunt, abominantur. Frequenti in sermone aiunt, se mirari Christianos credere posse, Deum, Prophetam adeo insigniter sanctum & Miraculis celebrem, (hæc enim testatissima sunt Eulogia ab ipsis Christo beatissimo nostro Salvatori unanimi consensu data) in manus tam degeneris Populi crucifigendum deditse, ideoque

ideoque fingunt, quod Majestati & Justitiae Dei & meritis Christi magis consonum *ipsis* videtur, Christo clapo & in cælos clam assumpto, quendam ipsi facie ac toto Corpore perquam similem, ab hâc pervicaci, & vilissimâ Gente suspensum fuisse. Hos etiam generali nomine appellant *Tchephut*, quod ex ignominiâ *ipsis* certè impositum est, licet qualem originem habeat, planè incertum est: mihi videtur ex Arabico *Gehud* corruptum, cui etiam præfigunt ac passim ingerninant *Ghiddi Tchephut* i. e. *Cornute Judæe*, qualem titulum etiam nobis pro Liberalitate suâ quandoque impertiunt, tandem Turcicâ pronuntiatione ita inflexum esse; sed quicquid sit de Etymo, certo certius est hoc nomine *ipsis* Prophetarum à Deo optimo Maximo missorum, in quorum numero, secundum impostorem *Mohammedem*, ponunt Christum, desertionem & abrenuntiationem exprobriari. Hi maximè sunt obnoxii militum injuriis, quos sæpe obtorto collo abreptos in terram prosternunt, & eorum

sum nasos & aures quasi ludentes pre-
munt, contra quos ne hiscere quidem
audent; hoc enim esset novam invitare
injuriam, & lusum in furorem vertere.
Horum tamen operâ utuntur, non quasi
ad Concilia secretiora admitterentur, &
eorum, quæ adversus Christianos mo-
liuntur, consciî essent, vel ab ipsis
quid contra se à Christianis Principi-
bus propositum ac designatum sit, tan-
quam ab exploratoribus eruerent, (neu-
trum enim horum admittit Turcicus fa-
stus, nec adèo altùm spirat Ingenium
Judaicum, quod odio illorum aduersus
nos longè inferius est, & in Usuris &
Cambiis majore cum fructu exercetur)
sed in emendis Mercibus, & in Teloniis
exigendis Iisdem ut Propolis & Porti-
toribus utuntur, utpote qui artem Ve-
teratoriam callent & profitentur, ver-
sipelles, & in re nummariâ quam ma-
ximè versati; & in hunc finem quilibet
Passa, (nec excipio alios qui ad subli-
mem dignitatis gradum evehuntur)
quendam Judæum in familiâ & Comi-
taturetinet, cui hoc negotii solum datur,
ut

ut res sibi suisque necessarias procureti. Ita de Judæis æquè ac Christianis præclarè merentur Turcæ.

Litem vero maximam, & dissidia longe atrociora cum Persis habent; Utrique *Mohammedem* summum Prophetam agnoscunt, istius ineptias, quibus *Alcoranum* sustarcinavit Planus iste, tanquam Oracula amplectuntur, istius Memoriam colunt, Legique, quam instituit, subscribunt, cāmquei observant superstitionē: Sed de successore ejus legitimō ipsis non convenit. Persas Ali Genero suo, qui Phatimam Filiam ejus in uxorem duxit, hunc Honorem jure deberi contendunt, rejectis *Abu Becro*, *Othmano*, & *Omaro* tanquam malæ fidei possessoribus, & corruptoribus *Alcorani*, quos Turcæ ut præcipua superstitionis suæ fulcra & ornamenta venerantur: deinde in quibusdam Ritibus variatum est, utrisque suam Sententiam acriter tacentibus. Hinc mutuæ querelæ & criminationes sibi invicem impæctæ, hinc similitates ortæ, quæ in Dissidium nullâ arte conciliandum tandem erupere. Si forte de

de Persa oriatur sermo, Zelus iste, quem
 præ se ferunt Turcæ in defendendo Isla-
 mismo, citò ex ardore, & ipsis convi-
 tia & maledicta suppeditat; *Kaphir* ap-
 pellatur, i. e. Apostata & desertor veræ
 Fidei, *Rafizi*, Hæreticus, qui novos
 Religionis ritus sequitur, *Murdar*,
 Mundicie negligens, quam in suis secta-
 toribus requirit Propheta, & prorsum
 impurus, *Binamaz* Profanus, qui Pre-
 ces ritè non celebrat, ut potè nef-
 cius quomodo benè orandum sit, *Din-
 fiz*, sine Religione, denique *Kisel Basb
 Gaour*, Infidelis rubri capitum, ad fasci-
 as illius Coloris, quas capiti circumvol-
 vunt, alludentes, cum ipsorum tegmina
 pleraque ex parte sint Candida, excep-
 tis *Mohammedis* posteris, quibus solis,
 ut Viridia gestent, Honoris gratiâ &
 speciali Privilegio indultum est.

Hasce de religione Lites primùm in-
 vexit quorundam Vaftricies, quas in ne-
 citoribus Plebis & Militum continuò a-
 lunt. Hisce artibus facile reguntur il-
 lorum animi, hâc Machinâ urgeotur ad
 quodvis Bellum alacritèr suscipiendum.

Quis

Quis enim adeò vili est animo, ut vitam projicere nolit in vindicandâ Religionis causâ, quando vera Fides periclitatur aut propaganda est, quando contra Hæreticos & Apostatas arma sunt sumenda, quando pro Deo belligerandum est? Quali successu hoc Argumento contra Christianos, cum tota moles Belli in ipsos vertitur, utuuntur, postea declarabitur; quali contra Persas, testatur, inter cætera Bella contra illos fæliciter suscepta, ista *Bagdadt* expugnatio Anno Christi, c. 10. i. c. xxx. i. x. cui bellicosus ille Imperator *Morad*) nostri *Amuratem* appellant) interfuit, qui paulò post ex *Crapulâ* & nimio *Vi* ni haustu ingenti Christianorum bono, quibus atrociter minatus est, decessit. Postquam enim in *Divano* de expeditione *Perſicâ* decretum erat, Classicum cecinerunt, ad animandos *Milites*, è rostris Turcici sacerdotes. Quo officio admodum bellè defuncti sunt. Illorum nempe erat superstitione Genti inculcare, quantum à verâ Fide defecerint Perſæ, quibus Officiis Legem divinam corruptum

corruptum iverint ; & quam bene de Deo , de *Mohammed* , & Fide Moslimicâ mererentur , si strenuè contra ipsos pugnarent . Nec hæc privatorum in Templis sola erat sententia & Consilium , sed summus factorum apud ipsos Antistes , (quem *Musti* appellant) cujus sententiæ refragari nefas est , Programmate publico , quod apud vulgus sparsum erat , idem pro infallibili Authoritate suâ determinavit . Cujus exemplaria ferè ubique prostant , unumque mecum tuli ; In eo fulminat ac detonat in capita Persarum , inque eos maledicta & diras effundit , & postquam longâ Argumentorum ambage & ingenti verborum pompâ Apostasiæ Crimen ipsis objectum aggravâsset , dogmaticè pronuntiat , *Musulmannos* magis de Deo mereri occidendo Apostatam Persam , quam rebellem Christianum , & ab ipso longè majorem tam præclarí Facinoris mercedem expectari posse ; nec tam crudeli sententiâ , quâ eos eradicatum cupiit , contentus , ad Inferos damnat , & Deum supplex rogat , ut illic

illic instar Asiaorum portandis Judæis inserviant. Quam internecino odio mutuò se prosequantur Sectæ, utinam solum exemplum è *Mohammedanis* pertendum esset; sed frustra Ipsiis hæc mutua Dissidia obiicimus, cum idem à Christianis, qui posthabitâ Lege, quæ Charitatem spirat, mutuamque suadet συναμβαν, sibi invicem malè ominentur, & bellum indicant *ā Cæsarior*, proh Dolor! frequentè heu! quam frequentè factitatum sit.

Non jam opus erit, ut pluribus laborem ostendere, quam magnificè de se sentiant, quantumque sibi arrogant; Quod ex præcedentibus facilè licet colligere. Hic autem præcipuus est Arrogantiæ illorum fundus, quod nempe se solos esse fideles, si veram salutis viam ingredi, dum cæteri in devio Errorum tramite incerti errent, prætractè opinentur. Nec alio cognomento distingui & cognosci quam *Musulmannorum* volunt, quod idem denotat. Pudet enim illos Scythicæ originis; respicere ad vitam Pastoritiam, quam sub Monte *Imao* se-
ctari

Etati sunt majores ipsorum, quibus difficultatibus ferè in omni rerum inopiam miserè conflictati sint, reminisci & contemplari non illorum moribus convenient, ideoque ab hoc gentili Turcarum nomine abstinentem censem, quasi male ominosum esset, & isti fastigio rerum, ad quod evecti sunt hodie, detraheretur, & ab eodem adeo abhorrent, ut si quis è Christianis hoc nomine utatur de ipsis, quando adsunt, quasi contumelia ipsis facta esset, indignantur. Quotquot ex Ærario & redditibus Imperatoris aluntur, & ab ipso immediatè dependent Titulum *Othmanli* sibi assumunt, ad testandum summam illam reverentiam, quâ feruntur erga nomen & memoriam Othmani, (cujus fortitudini & prudentiæ Imperii Initia unicè debentur) & posteros ejusdem rectâ Lineâ ipsi succedentes, hoc modo gloriantes se esse Subditos, & mancipia Tanti Viri; licet alii quam plurimi in Anatoliâ, præsertim in provinciis Galatiæ, Bithyniæ, & Cappadociæ, qui ab Othmani Affeclis & Comitibus

mitibus natales ducunt, ob quorum studia in jaciendis sub ipsum Imperii fundamentis hoc ipsis indultum est, ita etiam nuncupantur. Sed generale illud *Musulmannorum* nomen, quod à Religione petitur, omnes ex æquo spectat: hoc insigniri cupiunt, hoc maximè delectantur.

Quam autem sibi solent gratulari de fælici sorte, quâ contigit ipsis vel nasci vel fieri *Musulmannos*! quantis plausibus triumphant! quam solennes Deo, de hac via salutis, quam ipsis revelaverit, gratias agunt! Ita de se & de aliis confidenter statuunt. sed ecce! quale fundamentum! quam debile! quam falsum! huic ingenti confidentiæ sternunt! veritatem suarum ineptiarum è prospero rerum statu eunt demonstratum. Totam vim Argumentorum in gladiis reponunt. Id à Deo in illoium gratiam clare decisam esse clamitant, tot triumphos & victorias, quas de Christianis reportare, divinæ approbationis manifesta esse indicia, tot Imperia & Regna pessundata, & à victricibus illorum armis deleta

& se esse Athletas Dei contra infideles
crepant, quorum pia studia adjuvit &
tantis successibus coronavit. Ita hoc cra-
fissimo errore occæcati, sibi ipsis per-
suadent, ac id ipsum Christianis cupiunt
persuasum. Næ erga Christianos se
maximè benevolos credunt, quoties-
cunque blandè interrogent quare fidem
Musulmannicam non amplectuntur? re-
sponderi solet, se à Parentibus & Avis in
Christianâ fide & religione institutos, &
in eadem etiam permanuros fore. Non
enim aliis responsi capaces sunt hi obtusi
homunciones, nec aliud dare licet. Quod
si quis Christianæ Religionis veritatem
contra ipsis tueri vellet, & eorum super-
stitionis ineptias & imposturas arguere,
ingentem sanè Zelum & Fortitudinem
animi præ se ferret. Sed nescio quo jure
gloriosum Martyris nomen sibi dari
post mortem expectare possit, qui talem
defensionem in se susciperet sine vel
minimâ spe felicis eventi, & hâc levi-
celâ Occasione ipsis in publicis Platæis
& Templis, quando istiusmodi quæstio-
nes ipsis proponuntur, animosè aggreden-
tur,

retur, qui in suis ineptiis defendendis sunt maximè pervicaces & obstinati. Adeo altas in pectoribus eorum radices tenet hæc opinio, sibique tantoperè blandiuntur, ut de illâ vel minimum dubitare nefas esse, & quenquam ab hâc impiâ Fide amovere conari Capitale crimen esse, & ultimo suppicio lendum decernant. Tanta vis est Educationis, quæ omnem rationem penitus excludit.

Prusia in Bithyniâ in *Moscheam* quandam (olim Templum Christianorum) in quâ *Urchanes*, qui urbem expugnauit, Sepultus jacet, admissi eramus: Turcæ enim Avaritiae causâ Christianos eorum Templa ingredi, eaque curiosius rimari sinunt, satis edocti, quantum nummorum ab ipsis effasum sit, modò curiositati satisfiat. Quo viso ac perlustrato, postquam Sacerdos Turcicus, Provectissimæ ætatis, qui Portam templi aperuerat, manum aliquot nummis præter expectatum impletri sensisset, quo grates tantâ mercede dignas ageret, ingenti cum fervore oculis

culis ad Cælum elevatis, Deum precatus est ut nos ad fidem *Musulmannicam* suo tempore tandem convertere dignaretur: Hoc nimirum est summum erga nos Affectus testimonium, qui ex isto falso & imperitissimo Zelo solet profluere.

Unicus hic videtur modus effera eorum ingenia *mitigandi* ipsis Bene facere modò eorum Avaritiæ pecuniâ & muneribus gratificeris, blandi & benigni erunt, & caudas movebunt, si minus allatrant illico, & à morsu illorum sedulò cavendum est; offis enim, quibus placari solent, sublatis, ad naturam suam majori cum feritate redeunt. Latet nimirum vetus & in alta mente reponitur odium nostri, quod ne erumpat in Convitia & Injurias, vetat Lucri & Commodi spes, quod avidi percipiunt. De cæteris, qui talem spem non fovent, frustra hoc expectandum est, à quorum Institutis & Religione bene velle Christianis longè est alienissimum. Ita res plerumque se habet, licet foras è tantâ colluvie emergant unus & alter

alter qui hoc ex superstitione ortum vitium supprimant, & in longè diversos abeant mores, qui se longo post tempore gratos præstent erga illos, qui de ipsis bene meriti sunt, & etiam illorum gratiâ erga alios. Sensu gratitudinis, quo nec ipsa Bruta prorsus carent, & generosioribus Naturæ principiisducti: In talem inter peregrinandum fortè fortuna semel incidi, cuius admirandam humanitatem præter morem Gentis suæ non reticebo. Historiolam paucis absolvam. Dum per Platæas Prusiae hic illuc ego & alter vagaremur defiderio videndi rudera quæ supererant Antiquitatis, occurrit nobis è primoribus Urbis Turca, qui ex facie facile conjectans nos nihil cum Turcis habere commune, præter vestes, quibus induebamur, Janizarios, qui nos comitati sunt, confessim interrogabat, Annon Franci essemus, Fatentur, nos esse; Quibus ille, Cujates; Angli, respondent. Benè quidem, Inquit ille, ad Aedes meas eos deducatis rogo. Quo cognito, plane attoniti eramus, neq; enim tutum erat

hanc Comitatem rejicere , neq; amplecti , cum hoc plane novum esset , & proorsùs inauditum ; & metuendum videretur , ne aliquid doli aut periculi sub hâc comi invitatione lateret. Tandem consultatione facta , ire decrevimus , illius humanitati & Janizariorum nostrorum fidei confisi. Quamprimum Ædes illius , sane magnificas , ingressi fueramus , nos (quod non licuit in publicis platzis) humanissimè salutavit , & sedere jussis Liquorem istum nigrum quem pitissando sorbillant , edulia , & cuperdias apponenda curavit. Lautum erat Convivium , quod citò apparabatur. Hanc insignem benignitatem magis magisq; obstuimus , postquam ex familiari Colloquio , quod ope interpretis cum illo habuimus , illum Prophetæ sui se pulchrum *Meccæ* visitasse nobis innotuerit , quilibet enim , qui Peregrinationem suscepit *Meccam* & *Medinam* e-iusdem Impostoris Natalibus insignem , eo nomine se cum ferventiore Zelo ad debacchandum contra Christianos teneri credit. Sed nos ab hâc animi perplexitate

tate tandem liberavit, referens, se cui-dam Mercatori Anglo qui Smyrnæ de-gerat, ob varia humanitatis Officia max-ime devinctum fuisse, ac ideo eorun-dem beneficiorum memor, ipsius intu-itu omnes illius **Conterraneos**, eádem, quâ exceptus erat, Benignitate excipe-re in animo statuerat; vix abeundi ve-niam impetrare potuimus, tantisper dum Prusiae mansimus in illius **Ædibus** nobis hospitandum erat, et cum ægrè nos dimiserit, quendam è famulis suis no-bis Comitem adjunxit (cum ipse adeo commode ire nobiscum non potuerit) ut illius gratiâ Palatum Imperatoris, quod lustrare cupiimus, facilius ingre-deremur. Miraberis mecum tantam benignitatem qualem fortasse toto Imperii circuitu vix alibi experiri lice-at.

Ritu Circumcisionis in hâc fide ini-tiantur Turcæ, Hoc est illorum uni-cum Sacramentum, quod Impostor **Mohammedes** retinuit, gentis sùæ Ori-ginem ab *Ismaele* potentis consuetudi-nem secucus, cui ab antiquo, uti aliis

in Oriente Gentibus, præter Judæos, in usu erat. Non autem solent Infantes circumcidere, nec ad annum præstitutum, multò minus ad octavum diem ex Lege tenentur, illorum arbitrio planè *relictum* est, licet plerunq; in septimo aut octavo ætatis anno circumcisitionem fieri curant, quandóq; tamen ad annum duodecimum, aut decimum tertium, Sed non ultra, in memoriam & Honorem *Ismaelis*, quem singunt ad id ~~annum~~ ætatis circumcisum, prorogant. Non dum circumcisus Cirrhus nodis implexum, & in longum protensum à tergo superiacubentem habent capillitio aliás abraſo. Quo tempore *Musulmannica* fidei soli sunt Candidati: Quali autem lætitia, quibus Triumphis, quam ingenti Pompâ hosce Ritus, quibus ad fidem, quam tantoperè deprædicant, admittuntur, non est adeo facile conceptu. Cognatos vicinósque, qui futuri sunt Testes, solenniter invitant, eosque Conviviis lautis excipiunt. Totumq; diem Cantionibus et Grſticationibus hilaritati impen-

pendunt. Mox post preces vespertinas de re præstandâ cogitant, cuius causâ convenerant, quæ Chirurgo aut Tonsori, aut cuilibet aliâ, cui facilis et artifex manus, committitur. Introducitur puer circumcidendus, *Tiarâ* et novis vestibus ornatus, cui adblandiuntur, ne de Dolore, quem passurus est cogitans deliquum patiatur, illum nempe mox faturum esse *Musulmannum*, et omnium privilegiorum, quæ suis sectatoribus promittit *Mohammedes*, capacem reddendum esse; interdum Potiōnem quandam medicinalem, quâ profundus sopor inducitur, illis ebibendam dant, ne dolorem sentiant. Ingens licet sit hic apparatus, ac *Circumcisio-* *nem* ad *Islamismum* aditum et viam aperire credant, quasi non esset sacer Ritus, et hâc ex parte Consuetudini magis quam Religioni consuleretur, nullis precibus inter peragendum utuntur, Deum solenni oratione neutiquam invocantes, nisi quod Chirurgus in ipso actu dicat *Bismillah* in nomine Dei, cui ab iis, qui intersunt nomine Dei ter repe-
tito

titus acclamatum est **Allah**, **Allah**,
Allah: interim Tympana aliaq; Mu-
sica instrumenta pulsantur, ne ejulatus
ipsius exaudiretur. Filiis vero Impera-
toris, **Bassarum** aut quorumcunque ex
Honoratioribus circumcidendis, alios
eodem tempore adjungere solent, Ho-
noris causâ, & ut illorum exemplo,
dolorem, quem tot ante se passos vident,
fortiori animo subigent. Hi appellantur
Sunnet Dashi. e. socii Circumcisionis,
inter quos durat ad mortem usq; plus-
quam fraternus amor, quo se mutuo pro-
sequuntur, cui tanta solennitas initium
dedit. Hoc peracto ad Convivia itur,
& reliquâ nocte luditur. Ita quotquot
Christianismo, quo educati erant, re-
nunciant, **Mohammedi** nomina daturi
circumcidi coguntur. Coram Judice
Apostatae primò comparent, & profi-
tentur se fidem **Mohammedicam** ample-
xuros, petentes insuper, ut in **Musul-
mannorum** numerum cooptentur. Illi-
co Capita detonderi jussum est: Vests
& Tiaræ illis dono dantur, quando-
que in Platæis, quas Christiani incolunt,
equo

equo vehuntur. Spiculis, quæ manibus gerunt, armati, se ad fidem, quam de novo suscepérunt, periculo vitæ tuendam paratos esse innuentes. Pauci fortasse sententiam judicis vafritie quâdam eludunt ex naturali quodam horrore, cum tanto dolori sustinendo non sint, & incircumcisî manent, Senes præcipuè, cui tale Vulnus, si infligeretur, mortiferum futurum esset, uti, qui in cæteris Ritibus observandis acerrimi sunt Zelotæ, ab hoc externo signo Circumcisio-
nis, quæ in puerilibus annis Casu omis-
sa erat, quam maximè abhorrent, sed ne hoc innotesceret sedulò carent, ne tandem novaculam experiri inviti cogentur.

Quinques singulis diebus ordinariis Solennes preces agere tenentur, horis ad id officii præstitutis, quæ tamen pro variis Annî tempestatibus aliquantillùm variantur; non enim in Portiones easdem & semper æquales diem dispescunt, nec horarum æquinoctialium usum agnoscunt, sed pro longiori aut breviori solis supra Horizontem morâ eas metiri solent.

lent. Tempora autem sunt hæc; ad exortum solis, Meridie, Medio tempore inter meridiem & Occasum solis, & sesquihorâ noctis. Unde singulæ preces à Tempore, quo celebrantur, suas sortiuntur appellationes, ut *Sabaw namazi*, oratio Matutina; *Eule namazi*, Meridiana; *Ikindi namazi*, Pomeridiana, *Achsham namazi*; Vespertina, *Fatzi namazi*, Oratio ante decubitum, Dies Veneris a cæteris non distinguitur, nisi quòd illo sexies ad Moscheas itum sit; hinc dictus *Giumah Gun*, i. e. Dies Conventus. Hoc enim die fiunt preces medio tempore inter exortum solis & meridiem, quas *Salah namazi* nuncupant. Quandoq; etiam in maioribus Templis post meridiem ejusdem diei *Conciones* habentur à quibusdam, qui famam Eruditionis sibi acquisivere, quo tempore *Alcoranum* explicant, & cum ingenti strepitu & zelo Auditores ad Integritatem & Honestatem morum hortantur. Sed hoc non sit ex Canone, nec Ordinariorum Sacerdotum mos aut officium: sufficit ipsis quædam *Alcorani*

ni capita prælegere, & ex eo notos quos-
dam Versiculos recitare, & præscriptâ
Precum formulâ uti nihil ultra ad con-
stituendum sacerdotem requiritur. In-
ter hunc & alios dies non aliud intercedit
Discrimen. Hoc enim Die in Muniis
civilibus obeundis occupantur, Mer-
ces in Foro & officinis veneunt, nisi
quòd fortasse si qui inter ipsos majori su-
perstitione laborent, illo tempore solen-
nium precum, quod diei peculiare est,
Officinas & Apothecas occludendas cu-
rent, dum ad Templa se conferant, quæ
statim post redditum aperiuntur. Eadem
est Cursitatio per Platæas, idem Tu-
multus in Foro, eadem Licitatio Mer-
cium, idem vestitus, nullam extra Tem-
plum Diei præ se Reverentiam ferunt,
Officio suo abundè satis factum putan-
tes, si Precibus illis intersint, Cære-
moniisque præviis berè & ritè fungan-
tur. *Mense Romazani*, quo solenne
jejunium peragitur, aliqui duabus horis
ante diem Orationem *Temgid namaz*,
quâ Laudes Dei maximè recitantur, ce-
lebrant. Hic enim Mensis ipsis sacer-
est,

est, quo ad majora Pietatis Officia exhibenda se teneri censem, uti mox ostendam. Antequam vero Preces sive in Moscheis sive in Aedibus privatis celebrent, variis Lotionibus se lustrant, hāc futili opinione ducti, omnem aliter precum suarum fructum peritum & evanidum fore, neque Deum eas exaudire velle, si abessent. Quā de Causā ubique in Platæis & in Areis *Moschearum* prostant Fontes & aquæ-ductus, in hunc usum destinati. Nescio an tanti sit hujus Lustrationis, quam *Abdest* vocant, modum ostendere. Primò manicis vestium & linteum inum supra cubitum retractis, tollunt tantum aquæ, quantum ambarum manuum volæ capiunt, quas ter lavant; deinde dito indice in sinistram oris partem immisso, & pollice index tram ter id quoque lavant; naribus aquā insufflatā purgatis, leni frictione Faciem à fronte ad mentum, & reciprocè à mento ad frontem ter abstergunt; post, brachia ad cubitum usque, quæ rectâ elevant sine ulla inclinatione ut aqua penitus defluat,

at, Tiara sublata, sinciput totâ manu expansâ à vertice ad frontem fricant: indice & medio digitis in cavitatibus aquarum positis, & pollicibus pone aures, pedes quoque ad talos usque, denique totum Collum tribus digitis utriusque manus reversis abluentes, hanc Ceremoniam precibus necessariò præmissam, & quæ omitti nequeat absque ingenti píaculo & scandalo, absolvunt. Hanc superstitionem lustrationem esse operam non sine causâ suspicaberis, sed frequens usus eam adeò facilem iisdem reddit, ut nec in hisce purgationibus longum morentur, nec in minimis errent, licet ferè aliud agere videantur.

Si quid noctu in somno iis accidat, aut aliter, uti post naturæ exonerationem &c. totum corpus abluendum est. Ablationem hanc appellant *Gusul*, antequam vero hæc fiat, se pollutos (*Guunubler*) credunt, a precibus & à conventu sacro, & etiam a negotiis & munib[us] civilibus obeundis abstinentes, & a eorundem aspectu & conversatione cæteri etiam abhorrent, tanquam à re prorsus

sus infelicitis & mali ominis. At quo pacto in arenosis Arabiæ Desertis , aut tempore Hyemali , quando flumina gelu constringuntur , hoc necessarium & fundamentale *Islamismi* præceptū observari posse quæres? num ergo ob defectum aquæ à precibus abstinendum? sanè vaferimus. Impostor suis contribulibus hac in re melius prospexit , deficiente aquâ , arenâ , pulvere , vel quacunque terra friabili uti licet ; eandem vim purgativam his in esse sibi ipsis persuadent , & se uero horum æquè mundos evadere credunt , ac si aquâ purissimâ & frigida , quâ maxime utuntur , nisi quod ægrotis calidam admiscere in dultum sit , sordes corporis defricassent . En vesaniam & væcordiam ! hanc ablutionem , quam ideo appellant *Taharet* , i. e. purificationem , ad munditiem animæ quoque valere & flagitiosissimorum criminum , quorum rei sunt , sordes ita facile elui stultè opinantur: unde non mirandum erit , si in scelera quam maximè detestanda ruant , qui hanc impiissimam opinionem fovent , se nempe

pe pauculis aquæ frigidæ aspersionibus ad pristinam munditiem denuò restitui posse. Sed de lotionibus plus satis.

Hisce peractis ad Templa precum celebrandarum Causâ statim eunt. Ne vero erga deum hoc pietatis Officium negligat Populus, & tempus orationis non sibi constare causetur, cautum est à sacerdote aut ejus ministris, (qui *Muezzin* appellantur) quibus id officii incumbit, ut tempus orandi jam instare proclament. Quo magis ista proclamatio (*Ezân*) longius exaudiatur, in Turrim quandam pyramidalē (*Mennâr*) è lapide aut laterē constructam, quæ Moscheæ adjacet, ascenditur, vel si deficiat, uti accidit in Ecclesiolis, in portâ earundem, vel in quocunque loco paulò altiori consistunt, ubi cum variâ vocis quam maximè intensâ modulatione, quam etiam multùm protrahunt, peculiari verborum formulâ, à quâ discedere nefas est, ad preces invitant. Vix credibile est quam longe cælo sereno hæc Cantillatio pertingat, quâ defectus Campanarum apud ipsos sup-

pletur. Forma autem verborum hæc est, *Deus magnus est, Deus magnus est.* *Confiteor non esse Deum præter Deum.* (quod bis quoque repetitur) *Confiteor Mohammedem esse nuncium Dei.* (item bis) *venite ad preces,* (bis) *venite ad Cultum* (bis) *Deus magnus est,* *Deus magnus est, non est Deus præter Deum.* Cui addere solet Præco tempore matutino, ut illos è veterno excutiat, *Orationem esse meliorem Somno,* ac etiam jubere ut *Phatiha.* i. e. initium seu primam Alcorani suratam, quâ frequentissimè utuntur, ut nos Christiani Oratione Dominicâ, singuli continuò repeatant. In Imperatoriis *Moscheis*, quibus duæ aut plures turres inædificantur, (illa Achmedi hodierni Imperatoris Avi Constantinopoli sex habet) majori cum solennitate hoc præconium factum est, tribus aut quatuor simul & eodem concentu ex alto conclamantibus; sed idem tenor verborum ab omnibus retinetur, idem toties repetendi mos, neque in hisce minutissimis ullibi variatum est.

Non

Non hic expectabis ut statas eorum preces, quas Arabicè celebrant, apponam. Hæ à plebe ob frequentem, imò quotidianum usum facile intelliguntur; ut raseam innumera ferè vocabula *Arabica* in Linguam Turcicam, quæ valde mixta est, nec pauciora a Perside mutuatur, cooptari. Materia earum sanè pia est, & quæ cultores Religiosos decet, nec habeo quod damnem, nisi ubi contra Christianos debacchentur, illudque sacratissimum Mysterium sanctissimæ & individuæ Trinitatis impiè & blasphemè convellant, & divinitatem beatissimi Salvatoris nostri negent; sed si hæc agerem, volumen conscribendum esset, non Epistola.

Preces hæ dupli cituntur fundamento, Alcorano & Traditione, quarum illæ (*Pheres*) à Dei precepto fluunt, hæ (*Sunnet*) à Mohammedis praxi & exemplo, quas ipsi Pro genio illius ad. dere placuit. Soli Deo supplicant, hu-
jus omnipotentiam & supremum jus & Authoritatem in omnes confitentur, nullas ad *Mohammedem* preces dirgunt,

nec ad ejus nomen genua flectunt, ut perperam creditum fuit; Deum enim unicum hoc adorationis gestu colunt. Inter precandum sanè optant, ut *pax & misericordia & benedictio Dei* sit *super ipsum*, quæ *Euphemia* in Alcorano Patriarchis & aliis sanctissimis viris & prophetis, uti etiam Beatissimo Salvatori nostro, honoris gratiâ data est. Interdum Deum expressè & peniculatiùs rogant, ut *Ipsi & familiae ejus misericors & propitius esse* velit. nec aliis honor ei defertur in officiis precum, nisi quòd eum nuncium esse Dei continuâ ferè repetitione agnoscant; & ne deficiat hoc testimonium affectus illorum erga hunc Pseudoprophetam, à sacerdote monentur, ut pro ipso & ipsius sociis orient.

Hisce prælibatis quām se gerant toto cultus divini Tempore, & quibus Cæremoniis utantur, quasi præ oculis ponam. Et sanè, ut verum fatear, non possum non mirari, quantâ oris modestiâ, quām decoris gestibus, quāmque ingenti reverentiâ sacrum hunc Cul-
tum

tum peragant. Tempore *Ramazini* in Templo novo nuper à Reginâ hujus Imperatoris matre exstructo precibus vespertinis, quibus jejunium diurnum solvebatur, semel interfui. Forte tria milia hominum illic ad orandum conveniebant. Ingressus portam, ne minimum quidem screatum audire potui, neminem sensi tussientem, aut oscitantem, aut aliud agentem, sed omnes ex æquo sacris officiis intentos, & maximâ cum attentione precibus & *Alcorano* à Sacerdote prælectis auscultantes, ut si modo ipse filuisset, non homines, sed statuas esse aliquis suspicaretur. Etiam dum seorsim privatas preces obeunt, eandem præ se ferunt Reverentiam. Gestus verò sunt diversi, ex Canone enim necessariò requiritur, ut *Ikamat*, stationes, *Rekaat*, Inclinationes corporis *Segiedet*, Prostrationes ad terram, *Kuüdat*, sessiones, quæ post binas quasque prostrationes fiunt; *Kerat*, Recitationes quorundam versiculorum ex *Alcorano* depromptorum, & solennes formulæ illius de unitate Dei, & de Apo-

stolatu *Mohammedis* Repetitiones, *Teshahud*, & Salutationes (*Teshlimat*) Angelorum concurrent ad constitendum perfectè hoc Orationis debitum.

Facie Meccæ obversâ precaturi erecto corpore stant, nisi quod Caput paùlo inclinent, oculis in terram defixis, & manibus ad pectus in modum crucis appositis, sine vel aliquo motu, quasi in lapides, ut dictum est, obriguissent. Dein aliquo spatio intecedente post *Tekbir*, i. e. *waḥādūtū* subinde capita inclinant & genua flectunt, & se pronis corporibus prosternunt in Pavimentum storeis aut tapetibus stratum crebris vicibus, neque enim harum Adorationum numerus mihi suppetit, quem opinor non esse præcisè determinatum, cum ipse sæpe non omnes eodem numero usos esse perspexerim; post cruribus decussatis & manibus super genua positis assident, sed non eodem modo, quo ad Convivia discumbitur, pede nimirum & calcaneo dextro jam erti, gestu non adeo commodo. Transeunt

unt à gestu ad gestum facile quidem ex usu & prout Precum ratio exigit, jam hoc, statim illo utentes. Præterea inter orandum caput versus alterutrum humerum motitant. Quidam opinantur *Mohammedem* promisisse se tempore precum tandem ipsis revelandum esse & apparitum, ideo hoc in utramque partem *Motu* seipius adventum expectare testantur, quasi à tergo ipsorum esset. Sed à pererudito Viro *Alberto Bozovio* quem, si quod dubium occurreret, consulere solitus sum, tandem didici illos tum *Angelos custodes*, quos humeris suis assidere pro fatuitate suâ crescunt, oratione quâdam præscriptâ salvare, Corollis sive globulis precatoriis etiam inter orandum utuntur, quibus ejaculationum quarundam numerum, ut *Sabbâu Allah*, *Benedictus sit Deus*; *Allah Ekber*, *Deus magnus est*, *Alhemdatillah*, *Laus Deo*; *Bismillah* in nomine Dei, metiuntur. Harum singulæ usitatè trigesies, interdum centies, ut etiam varia nomina Dei, ut *Hakka*, &c. repetuntur. Aliâs cum ingenti boatu &

vociferatione multoties acclamant *Hu*, *Hu*, quod est nomen Dei, & plerumq; magnorum Templorum parietibus inscriptum, In Templo sanctæ Sophiæ sex aut septem sacerdotes usque ad ravim frequentissimâ repetitione vociferantes audi, *Nos credimus*, *Nos credimus*, quasi Deum clamore adeo feroci & inconditio fatigandum esse credidissent.

In hisce Ritibus externis tota eorum Religio quodammodo posita videtur, quos quamplurimi privatis ædibus ex defidiâ peragere malunt semel aut bis tantum in Septimanâ Templo ingredientes ne impietatis nota ipsis inureretur. Alii autem, qui se pro sanctis venditant, non sine ingenti reatu hasce preces omislas credunt, qui ideo ab equis in itinere descendere solent, & in plætæs, in areis, in sylvis, & campestribus, in littore, sive quocunque in loco adesse contingit, se ad easdem celebrandas accingunt. Quorum multos à turpi, & ridiculâ Hypocrisi vix absolvendos puto, & Te in meam sententiam iturum non dubito postquam hanc subse-

subsequentem narratiunculam resciveris.
Quinque ex opulentioribus Turcis, por-
cis ad lanienam saginandis, qui munera
quædam publica procurarunt in nostris
ædibus à Domino Legato convivio ex-
cepti erant. Illic Vinum & Liquores
distillatos strenuè admodum bibunt, (ho-
rum enim gratiâ præcipuè venerant)
Tempore Prandii se profanè & impiè a-
gere, qui tot pocula vini à Prophetâ
suo adeo severè vetiti exhaudirent, pror-
sus derisorè ajebant: sed bibunt inten-
rim. Utcunque postquam à vicinâ Tur-
ri ad Preces proclamatum esset, ut no-
bis se esse *Musulmannos*, licet illo tem-
pore à lege *Mohammedicâ* adeò turpiter
defecerint, melius innotesceret, cum
planè vino onusti erant, in Area nostra
tapetem super terram stratum esse volu-
ère, ibique coram nobis gestibus illis,
quos supra memoravi, usi sunt. Nec
hoc apud ipsos rarum aut inusitatum est,
præsertim in locis, ubi vel Turcæ vel
Christianæ frequentes concurrunt, ut hoc
fallaci & hypocritico Cultu Pietatis &
Zeli famam aucuparentur. Inter funda-
menta

menta Legis Islamicæ etiam recensetur jejunium illud quod singulis annis mensa *Ramazani* celebrant. Cum vero anni, quibus Tempora calculantur, sunt prorsus Lunares, necesse est ut hoc jejunium undecim diebus versus initium anni quotannis retrocedat, & totus Circulus spatio praeter propter triginta trium annorum absolvatur. In statuendis Mensium initii, non ad Lunæ coitum, sed Phasin solam respiciunt, incipiunt ergo mensem uno die citius aut tardius, prout se illa videndam exhibet, interdum hora noctis duodecima (prout nos numeramus) Constantinopoli Lampades accendi jussum est, postquam ab oculatis quibusdam testibus, qui rure vel prope littus maris, ubi liberiori Horizonte frui datum erat, urbem petiere, certo constiterit Lunam illa nocte apparuisse: Attamen ne nimia Confusio oriatur, si modo Cœlum nubibus aut pluvia sit obscuratum, mensem ineundum statuunt cum hæ impedimento sint, ne ilucescat. Quâ primum visâ Deo preces offerunt corpore inclinato, faciem

&

& barbam affricantes. Toto hoc mense, dum Sol supra Horizontem moratur, à cibo & potu abstinendum est; ne minimam quidem Aquam degustare licet, quod æstate valde moleustum est, sed hoc, quicquid est molestiæ, vi superstitionis subacti, libenter subeunt. De Turcis naturalibus, hoc est, de iis qui à Parentibus *Mohammedanis* oriundi sunt, loquor; hi enim siti tabescere, & mori malling, quam tale piaculum admittere, licet nemo conscius esset. Tantâ cum Reverentiâ, & Fide, & Constantiâ hoc *Mohammedis* præceptum collunt, ut ipsi Milites (rude & efferrum illud genus hominum præsertim apud Turcas) hostibus manus conserturi, à Cibo & Potu olim adeo abhorruerint, uti Exemplo Imperatorum præeunte & potentiori necessitate, ut impetus bellicos fortius sustinerent, quibus languente stomacho impares futuri essent, & authoritate *Mufti* spondentis longe acceptius Deo esse in defendendâ Religione contra Christianos fortiter dimicare, quam tali casu hoc præceptum servare,

vix sibi illud licere persuasum esse possit
fuerint. Apostatae, qui hanc impietatem
amplexi sunt, ut in profundo vitiorum &
spurcitarum Coeno securius, & absque
Conscientiae stimulis, se volent, non
adeo severè agunt, &, si abstineant, so-
lus pænæ metus in Causâ est. Licet
enim non sit Capitale crimen hoc Solen-
nis Jejunii tempore bibere & comedere,
tamen quisquis appetitui hâc ex parte
indulsiſſe coram Judice convictus est, pro
Profano habetur, & Fustigationis pæ-
nam subit, deinde quadraginta dierum
continuum Jejunium sibi imponere de-
bet Expiationis causâ. Terret quoque
triste exemplum cujusdam Ebrii, in cu-
jus guttur & aures plumbum liquefa-
ctum effundendum curavit *Nassus* sub
Achmete olim primarius *Vizirius*. Sed
frusta sumus si hoc totali Jejunio luxu-
riem Turcatum repressam & castiga-
tam opinemur, hinc enim accenditur
& novas acquirit vires. Postquam e-
nim sub dio in excelsiori Turrium parte
accenduntur Lampades (quod fit singu-
lis hujus mensis noctibus post solis occa-
sum)

sum) vario ordine dispositæ & triremi-
um, & florum figuram variâ combina-
tione referentes, & à Templis, à qui-
bus sine Notâ Impietatis tunc temporis
vix quisquam abest, domum repetunt,
Gulæ, & Ingluviei indulgent, totám-
que Noctem Conviviis & Commessati-
onibus terunt. Ferè per Diem dormi-
tur, modo fiat absque rei domesticæ præ-
judicio, noctésque inverso naturæ Ordi-
ne in dies transeunt. Sed quale jejuni-
um hoc est! quām ridiculum & pu-
endum! quod Luxu & Spurcitie solvi-
tur.

Cum Ægrotis & Iter facientibus hâc
in Re dispensatum est, nec iidem illius
Religione tenentur, sub hâc nimirum
Conditione, ut valetudine restitutâ, &
Itinere confecto alio tempore totidem
dies jejunent. Non desunt qui jejunandi
tempus, stultâ apud Deum meriti opi-
nione mense superiori incipiunt, sed non
ultra limitem finalem à *Mohammed* fi-
xum extendendum est: nemo Impubis
ex Lege tenetur, licet pueros septennes
aut octennes, ut huic jejunio tandem af-
suercent,

suescerent, biduo aut triduo vicibus intermissis, abstinere velint, prout ætas & vires eorum ferunt. Hoc mense sibi de Cælo descendisse *Alcoranum* fabulatus est impurissimus Impostor, & hujus gratia omni ævo sacrum esse jussit. Cui præcepto ut satisfiat, Gens barbara & superstitionis ingentem præ se fert & simulat Pietatem & Templa plus solito frequentat, & qui per reliquam anni partem preces publicas neglexisse visus est, illum neglectum duplicatâ diligentia redimere curat. Ultimus hujus mensis Dies Luctui & Næniis ob defunctos parentes & amicos à quibusdam devovetur, quorum Sepulchra minio ante à signata, ut ea melius norint, visitare; illicque preces & suffragia pro animabus illorum, ut illis bene sit, effundere solent. Quali Cæremonia dies & jejunium simul absolvuntur.

Appetente novâ Lunâ incipit festum magni Birami quod triduo durat. Mīrum quantâ solennitate celebratur. Primâ die Tormenta bellica disploduntur, pulsanturque tympana, & musicâ & Cantionibus

Cantionibus tota Urbs resonat, cum ailiâs incessu graves sint & subtristi vultu, jam lusibus & saltationi indulgent, illos, quibus fiunt obviam, aquâ odoratâ aspergunt, seque gratos ac hilares comites præbent, quasi cum novis vestibus & Tiaris novam quoque naturam & indolem induissent. Hinc mutuæ ad convivandum invitationes & munera reciproca. Hoc tempore etiam ferè innumeras Oves mactant; *Kurbau* sive sacrificium appellant, quo Deum placari, & propitium redditum esse credunt. Quisque sibi sacerdos est, & in privatis ædibus id fieri licet. Mactatas & in partes sectas pauperibus distribuunt, neque enim minima pars earundem sibi in proprium usum debet reservari, aliter non Deo in placamentum futuras uti neque hunc effetum sortituras esse hasce victimas credunt, nisi nummis probis & honeste partis emerentur, si enim aliquis eos sibi dolo vel vi comparaverit, vel si venditori adulterâ pecuniâ imponeretur, ac fraus fieret, illico perit sacrificii meritum, sed quam foelices sint hæ præ certe-
 ris

ris oves, quas ideò Paradisum ingressuras fingunt, credo ne ipsis deficeret alimentum, aut in mediis deliciis præ fame mori cogerentur.

Post elapsos septuaginta dies occurrit Festum parvi Birami, quod non tantum cum Pompâ talibusque Triumphis celebratur. Spatio interveniente Peregrini ex diversis Imperii Provinciis *Meccam* versus iter faciunt, ut ineunte hoc festo Urbem illam simul ingrediantur, sed de hâc solenni visitatione Tumuli *Mohammedis* postea, si requiras dicendum erit. Præter hos sunt alii Dies Festi, quos breviter enumerabo.

1. Decimâ nocte *Moharrem*; agitur Festum *Esher Aß*, sive decem Ciborum, è Frumento, Ovis, Nucibus, Amygdalis &c. tales enim hâc nocte coquunt, & vicinis Belliorum vice dant.

2. Duodecimâ nocte Lunæ *Rabbia* prioris *Mulud* natalis *Mohammedis* celebratur; Hâc nocte Lampades in Mosches accendunt, in signum Lætitiae & Triumphi, ipsius nomen omni Elogiorum genere, hoc præsertim tempore, colentes.

tes. Quali pudore suffundi debent ii ex Christianis, nisi plane frons ipsis obduruerit, qui beatissimos Salvatoris nostri Natales nolunt celebrare, quasi redoleret superstitionem; quam illorum Pervicaciam, ne dicam Impietatem, damnat hæc *Mohammedanorum* praxis!

3. Primâ nocte diei *Veneris Regæb*, Festum *Regaib*. i. e. *animo habere Devotionem*. Hâc nocte easdem Preces, quas Impostorem composuisse volunt, repetunt. Hoc etiam cum accensione lampadum celebratur.

4. Vicesimâ nocte ejusdem Mensis Festum (*Meirach*) Ascensionis *Mohammedis* in Cœlum. Hanc enim crassam Fabulam, tanquam rem certissimam & Oracle, firmissimâ Fide admittunt & amplectuntur.

5. Decima quinta nox *Shaaban* dicta est *Barat Ghege*, i. e. nox *Privilegii*, quâ fingunt de Cœlo descendisse Gladium in manum *Mohammedis*, & Christianos occidendi *Privilegium* concessum esse.

6. Vicesima septimâ nocte *Ramazani* agitur peculiare Festum descensûs *Alcorani*: ob hujus noctis honorem totum Mensem sacrandum esse jussit *Mohammedes*, ut paulo ante notatum erat. Et ut hâc nocte precibus toti vacarent, id Privilegii additum esse somniant, quicquid à Deo perunt, à *Fatzi*, i. e. Sesquihorâ noctis, usque dum aperiatur *Æther*, (ut illorum Phrasí utar) id ipsum concedendum esse. Quâ de Causâ oratio hæc peculiari nomine dicta est *Kadar Namas*. Ita constat Gentem Turcicam in aliquibus Diebus statis Lætitiae & publico Cultui assignandis, cum reliquâ mundi parte, nisi quæ planè bruta est, & vix aliquem sensum Religionis habet, (nec hic tamen omnes excipio Americanos) convenire, cui non sufficit Templa die Veneris adire, nisi hæ quoque anniversariæ Feriæ eâdem, si non majori, *Curâ* & *Reverentiâ* colantur.

Eorum, qui rebus sacris obeundis & procurandis exhibentur, diversi Gradus sunt, quorum præcipuus est *Muftius*, qui omnibus supereminet. Hunc

nun-

nuncupant Magistrum seu Doctorem Religionis *islimicae*, & Hæredem Doctrinarum, quas Prophetæ & *Mohammedes* cæterique à Deo missi revelarunt. Ad hunc tanquam ad supremum Judicem confugiunt, si qua Controversia in Regimine Ecclesiastico ordinando aut in Religionis negotiis oriatur; cuius Sententia (*Fetfa*) rata habetur, nec post ipsius decisionem iterum de Re jam controversâ dubitare aut contra facere fas est. Tanti æstimant ipsius Authoritatem, ut Decretis ipsius reverenter auscultent, & avidas & faciles aures ipsius dictatis & insomniis præbeant, eumque ingenti Cultu venerentur tanquam alterum *Mohammedem*. Ipse Imperator illi assurgit, eique septem passus it obviam, quando in ipsius præsentiam introducitur, cui soli permisum est Honoris gratiâ finistrum ipsius humerum osculari; cum Vizirius primarius profundiori Reverentiâ fimbriam vestis osculetur, adversus quem non nisi tres passus progressi solet. Ipsius opera in consiliis privatis utitur Imperator, nec aliquod

Bellum autem rem qualemcumque alicuius momenti aggreditur, nisi illo prius consulto, ut populo & militibus fucum faciat, quo libentius ad ea exequenda concurrant, omnia ritè procedere, cum tam sanctâ sententiâ firmentur. Non suffragiis eligitur Muftius ad hunc Pontificatum, sed ab Imperatore promovetur, cui soli competit hæc prærogativa, licet usitatò unus è *Cadileskiriis* in locum emortui Muftii succedat, quod fit arbitrio Imperatoris, & si ipsi commodum videbitur. At quid si præfracta Obstinazione mentis Imperatoris voluntati se submittere nolit, aut illius Consilia, scrupulis interjectis, perturberet, iisque refragetur? Remedium præsto est, delirus dicitur & à prudentiâ & sanctitate simûl decidit, nec dignus habetur, qui hâc superéminentí Authoritate, quâ nescit bene & recte uti, diutius fruatur: illico dejectus & exauctioratur, alteri cedere coactus, qui quibuscumque Imperatoris placitis fine examine aut morâ subscribat, eaque, tanquam essent Dei Oracula, credenda proponat. Semper comitatur Imperatorem

Imperatorem *Muftium*, ab ejus Latere nunquam discedens, ut sic habeat, si qua nova difficultas oriatur, quem consulere possit. Illum vero esse è postoris *Mohammedis* non necesse est, ut quidam afferunt, cum hanc dignitatem cui libet patere, prout Imperatori lubet, certò mihi constet.

Proxime *Muftium* sunt duo *Cadileskirii*, *Anadoli*, & *Rumili*, i.e. *Anatolicus* & *Thracicus*; hujus autem Posterioris Authoritas quaquaversum ad omnes Europæ Regiones, quibus dominatur Turca, protenditur. Hi olim (quod titulus indicat) erant Judices militares, exercitum in expeditionibus bellicis secuti, penes quos Lites inter milites ortas decidendi, & eos, si Criminum adversus disciplinam & Leges belli admissorum rei essent, morte mulctandi jus stetit. Hodie *Vizirio* & ejus deputato in causis civilibus decididis assistunt, nullamque in milites potestatem exercent, quibus hoc privilegii datum est, ut ad sola duxorum & officialium suorum Tribunalia sistendi sint. Hisce præfertur (*Tug*) hastile

quoddam, in cuius extremâ parte appenduntur setæ equinæ in signum dignitatis, ad quam ornandam & tuendam, quingentos Aspros juxta Canonem ab Imperatore *Solymano* stabilitum è fisco pro diurno stipendio recipiunt.

Tertium locum sibi vendicant *Molla*; Hi sub Bassis sunt Judices & Praesides Provinciarum, in quarum praecipuis civitatibus resident, quibus Cadii sive Inferiores Judices in reddendâ muneris, quod sustinent, ratione obnoxii sunt. Stipendium quoque, quod nunquam tercentum Aspis minus est, nec ad quingentos assurgit, ex publico Ærario suppeditatur, quo splendidè vivant, nec ad artes sordidas descendere cogantur neque largitionibus corrupti, jus & æquum pervertant. Aliquod etiam à litigantibus, pro ratione summae, de quâ lis oritur, persolendum est. Sed non ita Judicium avaritiae satisfit, qui ex utraque parte pecunias & dona extorquere solent; His enim, melius quam Argumentis, muniantur Causæ. In Turcia, si alicubi Terrarum, Justitia venalis prostat. Li-

et enim Judices Religionem præ se ferant in definiendis Litibus, tamen sunt corruptissimi mortalium, & profligatissimæ Conscientiæ, sibi pro scuto adversus Populum subtile *Alcorani* & *Sunne* five traditionis tricas obiicientes, quibus se ab infamiâ & reatu injustitiae prorsus liberari credunt! Ex *Mollaïs* fiunt *Cadîleskiriî*, utiex his *Muftiis*: unde in numero Ecclesiasticorum recentendi mihi videntur, licet in *Moscheis* nihil habeant quod agant, & Judicium cœlum personam planè sustineant.

Qui Sacris fungitur in *Moscheis*, dictus est *Imâm*: in Regiis multi sunt, qui id munera inter se dividunt, at Ordinariis unus tantum præficitur. Si qualis doctrina in hujusmodi Candidatis, antequam promoveantur ad Ecclesiæ Curam & Regimen, requiratur, qualia studia aliquem huic officio præstanto idoneum reddant, si non aliquantillum sapere supra plebem oportuerit, quisquis sacerdotium ambit, interroges, sancne de hisce non sunt valde solliciti; sufficit, ut prius dictum erat, si Preces legere,

gere, si scribere, si quosdam versiculos ex Alcorano petitos recitare possit. E fæce vulgi quandoque eliguntur, modo sint vitæ probæ. Vizirius primarius habet jus Patronatūs in quam plurimas Ecclesiæ, *Muftiūs* etiam sibi idem jus vendicat in alias, *Kizlir Aga* sive Eunuchus iste niger, virginum Custos curam agit successionum in locadefunctorum, qui in Regiis Moscheis ministrarunt, *Capi-Aga* sive præfectus Ephborum iis Templis, quæ condidere quotquot sub illius aut Antecessorum Curâ in Palatio Regio educabantur, prospicit. Aliis Parochiis minoris momenti, quæ non ad specialem cujusquam jurisdictionem spectant, licet Populo quemlibet commendare. Qualemcumque vero Titulum sibi acquisivit, cum Literis testimonialibus coram Vizirio, aut ejus Vicario comparere debet, aut saltem Procurator ipsius, ut ab ipso confirmetur.

Quam ingens sit horum sacerdotum numerus facile licet colligere ex numero Templorum, quæ ubivis prostant.

Non

Non multum aberrabo a vero, si dixerim
Constantinopolit, *Pera*, *Galatae*, ceterisque in locis *Bosporo* adjacentibus numerum supra duo millia assurgere posse. Rure, ubiunque incolae sunt *Turcae*, (nam ex Privilegio indultum est quibusdam Christianis, seorsim sine admixtione *Turcarum* vivere, cuiusmodi sunt duodecim vici, decem milliaribus aut circiter a *Constantinopolit* disti, quorum habitatoribus incumbit, ne conflusio aquarum impediatur, & ne cæno impleantur canales, quo minus ad magnificos illos aquæductus (quos suo nomine verè dignos instauravit *Solymanus magnificus* ille Imperator.) tandem post multos flexus in urbem transire possint) licet vicus sit ignobilis & perobscurus, illuc Templum erectum est, si sit paulò largior, duo aut tria. Hæc omnia suos habent reditus, quibus a *Fundatoribus* dotantur: nemini enim Templum exstruere, nisi hæc conditio, licet. Ut vero ordo inter sacerdotes servetur, in qualibet celebriori civitate, puta

*Puta Smyrnā, Prusīā &c. præficitur primarius quidam sacerdos, (etiam *Mufti* appellant) quem in omni controversiâ consulunt, & cuius Authoritati sunt obnoxii.*

Hisce accensendi sunt

Sheichler, qui conciones coram Populo habent.

*Chuzhunler, Lectores Alcorani. Ex his sunt triginta, qui vel in Templis Regiis vel in facellis ea attingentibus, (Turbeh) quibus sepulti jacent Imperatores Magnatesque, *Alcoranum* in totidem sectiones divisum, singuli nempe suam, quotidie legunt.*

Doa kuiler, qui preces effundunt pro defunctis. Reliqui, qui sequuntur, sunt tanquam famuli sacerdotum.

Muezzin, qui ex turribus ad preces sonorâ voce invitat.

*Kaim, Æditoos, cuius officium est codices *Alcoranicos* conservare, & streas & tapetes sternere. Cui assistit*

Pharash, qui tempa lavat & verrit, ne ab aliquâ illuvie squalleant.

Abkeßh, qui aquam ex siphunculis in urqas

urnas aliaque vasa receptam, iis, qui haustu illius sitim extincturi sunt, aut qui se se lavant, antequam ingrediantur Templa, suppeditat.

Kandilgi, qui lampades accendit.

Turbehdar, Monumentorum Regionum Custos.

Penes Cadios, quos juris administrandi causâ in quolibet ferè pago constituant, lites decidendi potestas est, & reos quosque, si non habeant quo se redimant a poena, pro ratione criminis castigandi. Dignitates hasce ingenti pretio emunt, unde non cuiquam mirum videbitur, si omnia jura corrumpant & pervertant, si quavis leviculâ occasione plebem Christianam, & suos etiam Contribules opprimant, si vilissimis artibus pecunias corradant, cum ne istiusmodi contractus sint ipsis detimento, cum ut illorum satisfiat avaritiae. Quotquot ex Christianis Occidentalibus in Turciâ peregrinationem susceperunt, horum rapacitatem experti sunt. Munera enim, nec ea levia, expectant, & si quis in exhibendo paulò longiorem moram trahat,

hat, tanquam debita, exigunt. Iis cito nunciatum est, Christianos oppidum intraesse, quibus, ceu prædæ, inhibant. Nos antequam ex publicis ædificiis in Peregrinorum usum & commodum exstructis visendarum Antiquitatem gratiâ exiimus, Judicum gratiam prius procurare solebamus, pulvere præparato Baccæ, quam *Kahwe* vocant, Pipere, & Saccharo ipsis dono missis, & nichil factum fuisset, quovis prætextu nobis molestiam facefissent, a quâ fortasse non sine ingenti pecuniæ summâ essemus liberandi. Tam charo constat iter *Turcicum*. Jactis Anchoris in angustiis *Hellesponti*, quas muniunt duo propugnacula sibi in littoribus adversis opposita, uti mos est, quo exploratum habeant, si qua mancipia *Christianæ* a Patronis elapsa in navibus *Constantinopolit* redeuntibus delitescant, terram ascendimus, & vix inferiorem *Sestii*, quæ sub colle jacet, partem transieramus, antequam nobis supervenit quidam *Turca*, qui a *Praefecto* missus nos coram *Ipsius* sistendos esse nunciavit. Facile suboluit,

it, quid sibi vellet iste, ideo, sumpto quodam inter eundum munere, compa- ruimus, quo accepto, postquam aliquot frigidissimas quæstiunculas nobis pro- posuisset, citò dimissi eramus. Sed, ut dixi, plerumque *Cadiorum* postulata ce- leritate nostrâ anticipavimus. Ex ho- rum numero excipiens est *Cadius Sar- densis*, de quo quantam victoriæ re- portaverimus, quamque ei fuerimus lu- dificati, non pigebit referre. Judex iste, postquam ei suboluisset nos *Christianos* esse, Authoritate suâ fretus, à nobis munus efflagitavit, satis pro imperio: regessimus non debere a nobis aliquid exigi, qui *Imperiale* mandatum, quo caustum erat, ut ab omni injuriâ, noxâ, & exâctione essemus immunes, in se- curitatem itineris nostri circumculera- mus. Talem enim salvum conductum duo ex minori nobilitate *Angli, Smyr- nam* per terram petituri, *Constanti- nopolis* procurarunt, qui nobis, ut usui es- se possit inter peregrinandum, eundem dederunt. Pro munimento nobis erat *Sardibus*, licet non aliâs. Hoc prætextu
apud

apud ipsum usi sumus, quem a nobis, quod petierat, vix per vim extorquere posse credidimus. Hæc enim urbs, cui nichil pristini splendoris relictum est hodiè, nisi quod ingentes ruinæ clarissimè nobis ostendant ipsius magnificentiam & gloriam, antequam terræ motus & bella &, qui utrisq; longè crudeliùs sævierunt, *Turca* eam humo æquarent, jam in misellum viculum degeneravit. Hoc responso contentus, gratiam & humanitatem simulando, Thaleri dimidium sibi a nobis datum iri petiit, quem adeò abjecto esse animo animadvertisentes, *Fanizariis* in consilium prius adhibitis, ne unico quidem Aspro donatum voluimus: Sed quam citò erupit impotenteris animi furor & æstus! Christiano cùdam ejusdem loci, quem pro tempore conduxeramus, ne nobis in emendis cibis aliisq; necessariis assisteret, planè interdixit. Laudabis successum magis quam consilium, & sanè si fuisset animosus, nec diploma Regium, nec nostrarum virium fiducia nos ab ipsius rapacibus unguibus liberaasset.

Alcoranus

Alcoranus ipsis est jurium cum sacrorum cum civilium codex. Ex hoc pertinet quicquid vel ad Religionem vel ad Justitiam spectat: Illius Authoritate in litibus decidendis utuntur Judices, licet in subsidium quoque *Traditiones* vocent, quas *Mohammedi* ejusq; successoribus referunt acceptas. Sed innumeri pñne casus occurunt, quibus, utpote adeò variis & perplexis, solvendis non sufficiunt leges scriptæ & traditæ. Hoc autem Judicum arbitrio relinquuntur, qui quod æquius & rationi magis congruum videbitur, statuere debent. Sed hi suos affectus sequuntur, & auro & muneribus magis attendunt, quam argumentis: & tamen mirâ subtilitate. *Alcorani* verba in sententiae suæ, licet iniquissimæ, stabilimentum torquent, ut supra ostensum erat.

Non quemlibet è fæce vulgi promiscuè admittunt ad populo jus dicendum. In lege *Mohammedanâ* aliquatenus eruditus esse debet, qui Magistratum ambit. Ne verò hominibus huic officio idoneis destituantur, vetant Collegia,

(Me-

(*Medres*) in insignioribus civitatibus a quibusdam Imperatoribus exstructa , quibus in studiis excolendis sub disciplinâ & regimine Magistrorum educantur. Magistri hi seu professores maximo in honore sunt apud ipsos, *Modarishler*, ut-pote longâ experientâ & ætate docti. Vix illos reperies in plateis ambulantes , sed equis vectos: (uti solent omnes, qui ad aliquam dignitatem promoti sunt.) Sed hisce hoc peculiare honoris insigne indultum est , ut instratum, quod equo superimpositum est , fimbriis sericeis ornatum habeant. Aliqui ex his tercen-tum *Aspros* in salarium diurnum reci-piunt; non raro ad dignitatem *Mollarum* promoventur , qui assiduâ juvenum institutione totum *Mohammedis* jus e-didicisse censentur. Bis in singulis sep-timanis , die *Sabbati* & *Lunæ* juvenes (*Softi*) publicè docent , a quibus stu-diorum rationem exigunt , & quales progressus fecerint , exquirunt. Si post examen habitum institutioni respondeat successus , ad altiorem evehuntur gra-dum , & titulo *Danishmend* seu *Docti* insig-

in signiuntur. singulis affligoantur cellæ seu Cubicula (*Tetimme*) quorum determinato numero præest aliquis, (*Kambarashi*) qui quasi supervisor est, & si inertes sint & aliquid perperam agant, in illos animadvertisendi jus habet. Omnes, qui legi *Mohammedanae* in hisce Collegiis, vel sub aliquo privato Doctore, ut etiam quandoque fit, operam nantiant, *Vlemas*, i. e. eruditi audiunt. Cuilibet Judici assistunt.

Nasip, Vicarius, qui ipsi quasi à Consiliis est. Illius curæ est, ne diminuta pondera sint Populo fraudi, ne edulria, quæ Foro veneunt, sint putrida, neve iniquo pretio vendantur. Quâ de Causâ Plateas circumeunt, & Officinas, Pistorum præcipue, intrant, quorum panes si à justo pondere deficiunt, præter mulctam, quam imponunt, eos in Carcerem quandoque detrudunt, vel si fraus sit levior, castigant fustibus. Sed facile pecuniâ corruptiuntur, quam si quis dederit, tutò populum defraudare licebit.

Katib, Notarius, qui in Curiâ, quando Litigantes comparent, sententiam Judicis scribit.

Mokayid, Actuarius, qui acta & Decreta in Tabulas refert; cui addendus est

Mucfir, Apparitor, qui sententiam Judicis exequitur, & quos libet reos vel Criminis suspectos citat.

Compertum habui, quod ab aliis dictum fuerit, *Turcas* se erga bruta animalia admodum humanè gerere: satis est, iis, quandocunque exigit necessitas, ea cito occidere, nullam Carnificinam, qua moriendi dolor longior aut intensior fiat, exercentibus. Aliqui præ nimio affectu erga Aves de iis adeo bene merentur, ut ab Aucupibus redemptas avolare, & ad pristinam sylvarum Libertatem redire sinant. Vultures in ædificiorum areis securè manent, quasi instinctu quodam percepient, *Mohammedem*, cuius Aves esse singuntur, vetuisse, ne occiderentur. Religio est, Ciconias, tempore verno, ad nidos ob Hiemis asperitatem derelictos, re-
de-

deuentes quoquō modo lādere. Male
ūsūt Jantzarios nostros, si quis eas plum-
beis glandibus ē sclopeto emissis pete-
ret, quasi mali ominis esset, aliquod
infortunium nobis in itinere superven-
turum, qui in Innoxias aves sāvii-
mus. Non hoc intellectum vellem,
quasi ab omni Aucupio abstinendum es-
se duxerint, eas enim visco capiunt, &
pulvere pyrio occidunt, iisq; vescun-
tur, licet perrāo, istiusmodi deliciis
non multūm assueti; sed quia eas, so-
lius delectationis causā, occidere iis pla-
nē horridum videtur. Erga Canes pe-
culiaris eorum est affectus, quos, utpo-
te immundos, intrare domos non si-
nunt; Sed ne nimio aeris frigore pere-
ant, Latibula in singulis Plateis, ad
quas spectant, quasi in tribus distri-
buerentur, iis recipiendis fiunt. Di-
mensum diurnum iis appenditur, scro-
bicularis quibusdam excavatis, in quas a-
quam effundunt. Vidi quosdam sum-
mo cum Affectu Panes à Pistorē nuper-
rime emptos Canibus dare, cum iidem
pauperi Christiano, si forte occurris-

set, præ fame moribundo, vix opem
laturi essent. Illos medicatâ Offâ aut
Cultello occidere Piaculum est. Quàm
vero superstitioni sint hâc ex parte,
Historiola hæc, quæ sub Achmete con-
tigit, brevitè demonstrabit. Sæviente
Peste, Imperator & Bassæ pro sagaci-
tate eorum Canes, quotquot Constan-
tinopolierant, universa strage delendos
voluere, sed displicuit *Mustio*, quem
in hâc re gravissimâ consuluerant, cru-
delis sententia. Ille enim pronuntiavit,
id minime licere, hoc Argumento mo-
mentoso suam determinationem firmans,
singulis Canibus inesse Animam. Ve-
rum planè constabat, Urbem à tanto
Canum numero male habitam esse. Quid
ergo in tanta animi perplexitate agen-
dum erat? ab hâc sævitiâ tandem ab-
horrescentes, prius illud decretum de
internecione refixerunt; De transpor-
tandis in Asiam consulitur, dictum fact-
um, coacti erant per totam Urbem Ca-
nes, supra quinquaginta millia, uti nar-
rant, quos *Scutarium*, aliaq; loca con-
tigua vehunt. Erga eos, licet non jam
in

in conspectu & coram oculis, retinetur idem affectus, de iis eadem, si non major sollicitudo; *Quotidie panes in eorum alimentum mittuntur. Sed tandem harum expensarum & laboris pertensi, ac verentes, ne ab eorum scabie Pestis iterum grassaretur, inviti & reluctante quasi animo ad Insulas, quæ Constantinopoli obversantur, ablegant, ubi tandem fame enecti erant, ne miserandis eorum ululatibus teneræ aures offendarentur.* At, ni fallor, ab illo tempore iis repleta est urbs, ut si recensisti essent iterum, fortassè major numerus, quam iste, quem supra memoravi, reperiretur. Nemo eos lèdere audet, si quem eorum Christianus aliquis forte fortunâ inter eundum pede premat, hoc odio illius in ipsos ascribunt, & vix id tutò factum est. Adeo excanduit quidam Turca in Christianum præ festinatione Canem, quem calcavit, humi jacere non animadvententem, ut in furem versus interrogaret, *Quomodo tu nosti, Infidelis annon Patris sui Anima in hunc Canem immigraverit?* Quod dico,

dicto, testatus est suum pro Cane affectum, & pro opinione suâ, quam tutabatur, Zelum. Hæc parva & levia sunt, fateor, & Te indigna, sed quia hojus Populi Genium monstrant, nolui ea omittere.

Adhuc crassam istam de Fato retinent opinionem, genuinum tantæ Barbariei ac Ignorantiæ Partum: hoc scuto muniti, mortis Pericula aggrediuntur intrepidi, tempore Pestis grassantis planè securi; non deterret ipsos Contagio, quo minus decumbentium isto sotico Morbo lectulis assideant, & Linteaminiibus eorum sudorem à faciebus abstergant, & iisdem vestibus induantur. Fatum cajoslibet in fronte ejus inscribi credentes, illud nullâ curâ adhibitâ, nullis medicinis, si instet, fugiendum, frustra esse, quisquis ultra Periodum determinatam vitam protensam cupit aut studet, Pharmaca non curanda esse, deridiculo esse debere, quotquot se evasuros credunt. Ita fatali hoc errore pereunt innumeri, & mortem suam accelerant. Apud Plebem adeo nō veterascit

veterascit hæc Opinio, ut ædes defere-
re Religio plane sit. Fateor Judices, qui paulo altius sapiunt, hujus erroris
jam inde conscos factos, fibi suisq;
fugâ consulere ac in Pagos quosdam se
subducere, ubi salubri aere frui licet, qui
sic tandem salvi & incolumes domos
suas repetunt, dum integræ familiæ eo-
rum, quæs infelix hic error occæcaver-
at, quandoq; delentur. Cum ne re-
media quidem præstò sint, nec adhibe-
antur, & in tanto rerum omnium neg-
lectu, quibus Pestis occurrentum esset,
vel subveniendum infectis, facile suspi-
caberis non Pestem solam atrociter apud
ipsos sævire, sed urbes, quæ ingenti
Civium numero tument, ab ipsâ vix
liberari posse. De *Constantinopolis* id
dicendum arbitror. Pestis enim illic se-
rè per totum annum durat, licet Hie-
me sit remissior; ineunte autem Autu-
mno vim suam contagiosam exercet max-
imè. Quo tempore fructibus & radi-
cibus, puta Peponibus Cucurbitis, &c;c
se avidissime indulgent tum *Turcas* tum
Græcas; deinde Cloacis veteribus inter-
clusis

clusis & Luto oppletis, aquam in Plateis stagnare & Cadavera canum putrescere sinunt: Quæ ad augendum Pestis furorem multum conferre fatentur Nasutiores; sed Pestis adeo assuefiunt, ut de hisce parum sint solliciti. Non ante de irato Numine placando publicis precibus & intercessionibus cogitant, quā mille funera singulis diebus per portam *Adrianopolitanam* ad Publica sepulturæ loca, quæ à *Propontide* ad *Portum usq;* in Planicie campestri extra Urbem exporriguntur, elata sint: licet telum hoc neutquam declinari posse censeant, tamen Cælitùs immisum esse fatentur. Quo tempore, superato trans Ur-
bem (unde adhuc retinet nomen Græ-
cum *Pera*) Colle, ex quo non injucundus
sit in Portum prospectus, occurrit, pau-
lo supra *Kasim Basha*, Planities quædam,
Okmidan dicta, quā, ut ipsum nomen
denotat, honoratores Turcæ in ejacu-
landis sagittis vires & peritiam suam fre-
quenti populi Concursu exerunt: (hoc
enim Exercitio sese reficiunt, & maxi-
mè delectantur.) Huc ingenti cum so-
lenni-

lennitate in modum Processionis Deo supplicatum eunt Imperator & *Mufti-
us*, longâ Bassarum, si Urbi adsint, & sacerdotum Catervâ comitati; Bello etiam flagrante, aliisque temporibus, quibus Majestas & Fælicitas Imperii pericitatur. Illic loci templum aliquod magnificum exstructum fuisse, quod ipsis a deo sacrum est, & quod tantâ cum Religione frequentant, in animo conceperam, idq; quidem invisere maximè cupiebam, sed dum hac illac vagarer, ecce mihi obversabatur in ipsâ Ora montis versus Euro-notum Area quædam quadrangula, viginti passus longa toridemq; lata, duos pedes aut Circiter à superficie terræ alta, saxis cæsis & coagmentatis in modum muri circumvallata: illic sub dio saxeum Pulpitum reperi, ad quod decem gradibus ascenditur, in cuius summitate Preces effundit *Muftius*. Quibus defuncti, antidotis aut ulteriori Curâ opus non esse credunt: Si quis moriatur, hoc argumento se illius amici solantur, *Allohung Emir*, id Dei esse decretum & voluntatem,

tatem, cui parendum esse censem, ipsius decreto refragari nefas esse, & nulla Consilia humana contra id ullenus valere posse. Eadem est de iis, quotquot supersunt, opinio, *Egel Ghelmede*, horam mortis nondum venisse, prout dixit quidam Turca, qui cadente Muro alios sub ruinis sepeliente, vix evaserat, nullis Deo gratiis actis, qui ipsum ab inopinata morte adeo insigniter liberaverat.

Sed ne istis injuriis sim, reticere hic non possum ingentem illam sanctissimi Numinis reverentiam, quam exterris Gestibus & in privatis Colloquiis quidam inter ipsos monstrant, quotiescunq; de Ipso incidit mentio. Hi omnia ipsius voluntati planè submittunt, de successu Belli, Itineris, aut cuiuscunq; Rei, licet minoris momenti, quam permanentem cupiunt, neutquam securi, nec sibi aut aliis aliquid promittunt, nisi sub hac Conditione, *Inshallah*, si Deus voluerit. Nihil quod momentosum est aggrediuntur, nec Iter incipiunt, nisi hac quoq; præfixâ formulâ, *Bismillah*,

lab i. e. in nomine Dei. In omni Periculo vitæ, & urgente qualibet molestiâ, divinæ Misericordiæ ac Benignitatis memoriâ, animum labalcentem, aut alios præ metu succumbentes sustentant ingeminando, *Allah Karim, Deus est Gratosus*; *Allah Ekber, Deus magnus est*, *Allah wara, Deus nobis aderit in Auxilium*, imbecillitatis suæ & Religionis sensu ad Deum unicum opitulatorem confugientes. Quibus amotis repetunt *Alhemda Lillah, Deo sit Laus*, cui soli illam referendam esse agnoscunt.

Inter Turcas latent quam plurimi Athei, quorum censu magnam Cadiorum partem, & omnes fere Apostatas Christianos reponere non iniquum erit. Hi sibi detestandorum criminum, ac non nisi morte expiandorum consci, & vitâ flagitiosissimi, & sensibus solis vacantes, quo liberiùs & sine Conscientiæ stimulis ea perpetrent, quæ purior & severior Christi Disciplina & recta Ratio vetant, *Mohammedicam Religionem amplectuntur*, quam tamen ac cæteras, tan-

tanquam piam fraudem, & vafri Impostoris inventum secretò derident. Illi autem, cum paulò elevationis sint cæteris Ingenii, Alcorani putida Figmenta Rationi repugnare, ridiculas de *Mohammedo* narrari fabellas, absurda esse ipsius Dogmata, denique totam ipsius Religionem esse meram imposturam agnoscentes, de Religione in genere, sine ulteriori examine perperam concludunt, incautæ Plebi rerumpublicarum conditores fucum fecisse, & humanæ credulitati & superstitioni hoc de Dei existentiâ & Providentiâ dogma deberi. Non obscuris indiciis patet, ipsos hanc impiissimam Opinionem in sinu suo fovere, quam celant, ne dignitates, opes, & Vita simul tollantur. Quod meritò accidit cuidam *Mohammedano*, qui Atheismum effronti planè impudentiâ & *γνωρίτη κερατῆ* tueri ausus fuit. Cujus Exemplo vitam flagitiosissimam, & arrogantem de se Opinionem, injustamque virium suarum æstimationem ad hæc notiones ex animâ eradendas maximè valere fiet manifestum. Eorum, prout à

à viris Fide dignissimis, qui eum intimè
norant, sàpè accepi, summam hic habe-
bis. Hic *Mohammedes Efendi* (titulo
hoc honoris gratiâ, quo insigniuntur e-
ruditi, addito) *Larræ* in *Armeniâ* ma-
jori natus, sibi supra omnes mortales
hâc in re sapere visus est; sanè pro insigni-
nitè Docto habitus, utpote in Lege *Mo-
hammedica*, aliisque *Arabicis Persi-
cisque* Libris versatissimus, alias ingenio
miti & placido, & qui gratiam & ami-
citiam *Christianorum* aucupatus est, cen-
sens Turcas suos præ illis planè stupi-
dos esse nihilque intelligere. Miserrim-
us homuncio ex hoc nefando facino-
re famam sibi quæsivit, tantum enim
aberat à supprimendis hisce conceptibus
à malè sanâ mente & læso Cerebro or-
tis, ut eos apud omnes de industriâ e-
vulgaret, & contra sanctissimi Numi-
nis existentiam putidissimis disputaret ar-
gutiis. Quotiescumque viuum Claris-
simum & Doctissimum D. *Warnerum*
magni ob peritiam Linguarum Ori-
entalium nominis tunc temporis *Constan-
tinopolis* Legatione fungentem invisit,
non

non aliâ salutandi formulâ, primo con-
gressu uti solitus est, quam *non esse*, cui
acritè ab illo responsum erat, *Esse*, nimi-
tum *Deum*; quo factò, ad disputandum
de hoc primo Naturæ effato non raro se-
se accinxerunt, sed hic mentem suam ad-
versus hanc apertissimam & Lumine na-
turali evictissimam veritatem adeo obfir-
maverat, ut, licet totam vim Argumen-
torum, quæ in illum fulminavit Alter,
vix sustinere potuisset, ab ipso ea eludi
posse sibi ad blanditus sit. Sed tædet
narratiunculam hanc ulterius prosequi;
ad Catastrophen ipsius pergo, quâ ap-
parebit Nemesis divinam in hoc impiissi-
mo ac scelestissimo homine puniendo
æquè clarè apparuisse, ac si de Cœlo in
ipsius Caput detonuisset. Lite ortâ inter
ipsum & quosdâ *Armenos* Christianos qui
in eodem publico ædificio (*Han seu Ca-
ravan serai*) hospitabantur, illū corā *Cai-
macamo* Gubernatore *Constantinopolitano*
& Judice summo secundum *Vizirium*, cu-
jos absentis vices supplebat, & alio Judice
ipsi proximo, quem *Stambol Efendi* nun-
cupant, curarunt sistendum. Injuriam
Armenis

Armenis fieri plenâ testium fide liquebat, sed nec hic desitum erat. Ulterius progrediantur *Turcae*, qui aderant, & de Ingenio hominis longos faciunt Sermones, Reum summæ impietatis & violatæ Religionis peragentes, illum nempe vinum tempore *Ramazani* bibisse, sacros Ritus à Prophetâ suo institutos neglexisse, Precibus nunquam interesse, tandemque illum *Deum non esse* credere & palam afferuisse, insectantur. Interroganti Judici, an vera esset istiusmodi contestatio in illum facta? Quid Tu dicas? Omnes hic uno quasi Ore testantur Te dixisse *Deum non esse*, sine morâ respondit, Te, si noveris quantum ipse novi, *idem mecum sensurum*. Consulunt & monent ipsum de hac sententiâ retractandâ, si modo salvus esse velit, aliter de ultimo ipsius suppicio ac morte decernendum esse. Hominem perire nolunt, ideo ipsius Confessionem de Numine præstolantur: Sed frustra, maluit mori quam se errasse fateri, vel simulato assensu periculum illud, quod capiti

piti incubuit, amoliri. Ad mortem illico damnatur, sed nec ipse minus perniciax in ipso mortis articulo: Cum enim ad supplicium abreptus, Mulo ventus, sed facie ipsius tergo obversâ à *Subasta* i. e. Officiali, cuius Curæ commissum erat ut sententia damnatoria datur effecta, admonitus esset, ut jam tandem *Deum esse* confiteretur, Proverbio ineleganti & spurco regessit, *Stercus illud*, quod comedendum est, cito comedatur; innuens se, quam cito fieri possit, mori velle. Ita periiit infelix iste, penè sexagenarius, vitam & opes ingentes, quas congeffit, justo Dei judicio, impiæ opinioni, quam retractare noller, pervicacissimè postponens.

De militiâ Turcicâ tot libri extant de industriâ & accuratè descripti, ut hic plane scribendi materia prærepta videatur. unde mihi, ut in cæteris, major inest sollicitudo cogitandi quid omitti, quam quid exponi debeat: Post autem tantas vindemias paucas racemationes colligere licebit.

Ab

A *Fanizariis* incipiam, qui sunt quasi nervi imperii *Turcici*. Adhuc colliguntur Christianorum pueri Sexennés aut Septennes, prout placet exactoribus, *Bosnam*, *Serviam*, aliasque provincias sub hoc crudelissimo jugo *Ottomanico* ingemiscentes, peragrantibus, qui unum vel duos è familia, si numerosa sit, è siou parentum eripiunt, in ipsorum interitum postea armandos. Hæc collectio (*Deushirmeh*) non quolibet triennio fit (ut aliqui volunt) sed citius aut serius, quotiescunque postulat necessitas, aut numerus militum sit splendus, imperatur. Non in omnes Christianorum liberos hoc modo sævitum est, quippe quamplurimæ urbes, inter quas *Constantinopolis*, ingenti hoc donantur privilegio, ne illic hoc tributum, quâvis exactione pecuniæ gravius, exigatur. Hi *Agiamoglan* (i. e.) rudes & *inexperti* pueri nuncupantur, quorum aliqui per Asiam disperguntur, ut laboribus & inediæ assuefiant, linguam *Turcicam* addiscant, & ritibus falsæ hujus religionis initientur. At

cæteris recipiendis designantur tria Collegia, unum *Constantinopolis*, aliud *Pètra*, non longè ab ædibus, quas Legati Serenissimi nostri Regis successivè incoluere, tertium *Adrianopolis*, quæ sunt quasi seminaria juventutis. Hic enim militiæ rudimenta addiscunt, sub severissimis præceptoribus educati, hic vi- lissima quæque officia obeunt, hic, si quid perperam admissum sit, castigantur, hic vel nutibus obsecundari docentur. Quam severa horum sit institutio, ex *Busbequo* & *Ricautio* nostro, viris præstantissimis, qui de rebus *Turcicis* optimè omnium scripsisse mihi videntur, cuivis innotescit. Ita olim, & juxta mentem *Amuratis*, qui hanc *novam militiam*, prout nomen illud denotat, primus ordinavit. Sed jam licet eadem nomina militum retineantur, iidem ordines, disciplina hodiè luxatur & corruptitur. Cum inter effata verissima, quibus experientia suffragatur, hactenus recensitum fuerit, imperia, quibus artibus condebantur, iisdem conservari, & deficienibus pessum ire, benè ominari hinc licebit

licebit, imperium hoc, quod tot regna & respublicas vi armorum superaverit, ad interitum jam vergere, eodem fato imperia ac homines manente, ut longa serie annorum flacescant, & otio & deliciis pacis tandem debilitata intereant. Collegia jam fere juvenibus, qui in spem & stabilimentum imperii labascentis succrescerent, vacua sunt. Nec si repleta essent, illorum numerus necessitatibus, quibus urgentur, sufficeret. Flagrante bello *Cretico*, ipsis adeò fatali, ut ab eo quam maximè abhorruerint, insulam illam esse *Musulmannorum* cæmeterium censentes, (Quadrinventa enim millia hominum illic peste & gladio periisse numerant) præcipua veteranorum pars absumpta erat. Novi quosdam ab aratro accitos in hunc ordinem adscriptos fuisse, sine aliquo prævio armorum exercitio. Olim quotquot è *Fanizariis* Constantinopoli aderant, in duobus spatiostissimis hospitiis (cameras vocant *Odaler*) simul vixerunt, sub vexillis quasi *Ducum* & *Præfectorum*, & in excubiis

agentes. Sed nunc cum ipsis, si abesse velint, munusculi gratiâ dispensatum est. Uxores quoque jam ducunt, qui antea cælibem vitam (si modo illorum spurca vita tali honestamento sit dignanda) agere cogebantur. Inde domi late-re mallingt quam gloriam bello querere. Illorum etiam filii recensentur in eodem ordine, & ipsis succedunt. Artibus mechanicis & sellulariis occupantur, & ex militibus fiunt cives, pacis & quietis cupidissimi, & bellicosis illis, quos olim aluerunt, spiritibus remissis, amore liberorum molles & ignavi. Interim tamen ut nihil in publicis consiliis de iis, quod ordini illorum noceat, decernatur, duodecem eliguntur quasi Tribuni, (Ogiack Agaler) qui illorum res procurant, & ipsis prospiciunt. Horum apud ipsis magna est authoritas, quos tanquam Patronos & Fautores suscipiunt: nihil non horum rogatu & persuasione aggrediuntur, facile ab his ad tumultus & seditiones moventur. Satis enim norunt, suas vires merito suspectas esse, penes ipsis esse imperatorem

rem constituendi facultatem, per ipsos imperium Salvum esse; Olim de exterminando hoc ordine *Othmanum* hujus Imperatoris Patruum cogitasse, & de instituendo alio; successores ejus idem optare & moliri, si daretur occasio, licet vota & propositum illud dissimulent, & in imo pectore teneant. Hinc illa solicitude oritur, ille fastus, & importunæ preces, quibus se novis privilegiis maniri volunt, Præfectis potius quam Imperatori morem gerentes.

Si quis ex ipsis criminis, licet horrendi, reus sit, Judici civili non conceditur in ipsum animadvertisendi potestas. A Præfecto suo judicatur, nec ipsis licet, si morti damnatur, sententiam istam exequi, antequam nomen ipsius ex albo Janiziorum expunctum sit. Noctu quoque infligenda est poena ista capitalis, cum non per ipsis tutum sit eam tempore diurno exigere. At ne hoc efferum & contumax hominum genus jura civilia convellat, & in se sive in alios grassetur, in quovis opido latiori præficietur upus ex eodem

instituto ; qui ipsos regat ; *Serdar* nun-
cupant. Hic receptis a *Vizirio* aut Ge-
nerali supremo *Fanizariorum* literis, eos,
qui sub ejus districtu degunt, congregat,
& pro necessitate imperii disponit. Si
qua autem lis oriatur inter ipsos , si in
alios sint injurii, ad hunc solum confu-
giendum est. Quam vero s̄æpe plus
æquo *Fanizariis* in causâ alienâ faveant
illorum *Præfecti* , facile erit judicare ;
adeo ut è re magis foret injuriam suf-
ferre , quam eam vindicandam curare ,
ne tandem nova & major quidem in-
feratur . Tanti enim se æstiment , ut
sibi omnia ferè licere , eaque quidem
impunè , censeant. Non ergo mira-
beris , si de horum summo *Præfecto*
(*Fenitzeri Aga*) eligendo adeò sit
solicitus *Imperator* , ne novis rebus
studeat , ne pro libidine eum deponat ,
*præficiat*que alterum , cum tantam in
milites habeat autoritatem : Si nem-
inem *præficiat* , nisi de cuius fide secu-
rissimus sit , & si vel minima oriatur
suspicio , quod vacillet fides ipsius , il-
lum ex hac dignitate deturbet. Huic

cavent

caendum est, ne auram popularem
nimis captet, quæ ipsum in suspicio-
nem proditionis traheret: rigidum esse
& pæne iniquum oportet, si gratiam
imperatoris velit sibi integrum manere.
Sed nec illi, licet obsequium erga im-
peratorem summum præ se ferat, nec
aliquomodo sit suspectus, esse fidendum
inter arcana imperii numeratur. Nul-
lum illius curæ propugnaculum com-
mittitur, nulla provincia, urbs nulla. Vi-
z'rio reliquisque *Portæ Bassis* subest, nec
in partem regiminis venit. Rarò ad con-
silia secretiora adhibetur, quandocun-
que adest, tacet, nisi ipsi opinionem
suam de re proposita proferre impera-
tum sit: nec ipsi permisum est suum
deputatum *Kiahia Bei* sive locum te-
nentem eligere, ne contra pacem im-
perii mutuis conspirationibus aliquid mo-
lirentur. Adeo nimirum timent ab ip-
so & militibus suis, ne qui hactenus
imperio munimento fuerint, seditioni-
bus & tumultibus idem tandem con-
vellant. Hi omnes continuo stipendio
aluntur, quod pro qualitate ac merito

personæ variatum (Aliqui enim tres Aspros per diem , aliqui viginti recipiunt) non nisi quater in anno solvit , singulis nimirum tribus mensibus exactis . Horum numerus exurgit juxta usū receptum calculum ad quinquaginta millia , quorum vix triens propositâ aliquâ expeditione bellum init : reliqui enim in præsidiis defendendis , puta in confiniis *Perfidis* , *Hungaria* , *Dalmatia* occupantur , nec nisi gravis urget necessitas , egrediuntur foras . Nec *Budantum* & *Bagdadum* illos admittit , sed etiam *Cahira* , licet ab extero hoste illic minimè metuendum sit . Norunt enim quam versatile sit incolarum *Ægypti* ingenium , quam ad seditiones proclive , quam solâ vi reprimendum , ne insoleceret , quam maximè libertatem pristinam sibi restitutam vellent . Antequam ad castra bellicosæ cujusdam expeditionis causâ eant , quo illis melius provisum sit adversus omnes eventus tristes & asperos , pecunia inter ipsos distribuitur . Sed de vestibus emendis præcipua cura est , quibus se à violentia

violentia frigoris & ventorum tueantur, & de tenui ciborum apparatu: abunde sibi prospectum credunt, si ollam æneam, si pultem, si carnem sole siccatam & in pulvisculos comminutam pro confiendo juscuso, si oryzam & alium & salem in sacculis habeant. His laute & opipare vivunt. Potum quilibet tons suppeditat. Crimen enim capitale nullo pretio, nullis precibus redimendum admissurus est, quisquis vinum in castra infert, quibus etiam mulieres interesse illorum disciplina severè prohibet. Non licet privatas lites & inimicitias ferere, aut fovere, aut verbulo quenquam laceſſere. Omnia silentio peraguntur; ad pugnandum semper accincti, eunt quo jussum est, non de periculo, non de morte solliciti.

Quam bene regiones & Provincias, quas debellarunt, tueantur, satis patet ex institutione *Spahiorum*, qui Turcicum equitatum conficiunt. Inter hos enim distributa sunt prædia, in mercedem sudoris & sanguinis in bello fortiter gerendo; sed tamen eâ conditione ut si qua imperii

imperii necessitas exigat, primâ denunci-
atione, qua jussum est, ipsos se ad bel-
lum acciogant, & cum tot equis, pro rati-
one terrarum, quas possident, præsto
fint. Quâ de causâ nullum ex ærario
imperatoris stipendium iis datum est. Hi
Timar-Sipahiler appellantur seu *feuda-
tarii*, ut contra distinguantur ordinariis
Spahiis in urbibus degentibus, quibus
diurnum ab aspris duodenis ad cente-
nos stipendium pro dignitate & meri-
to cuiusque attributum est. Ex his
triginta fere millia, ex illis juxta com-
munem calculum numerantur, (neq; hac
in re illū certissimè esse definitū requiras,
cum numerus iste, pro incremento vi-
ctoriarum, & pro divisione unius prædii
morte alicujus vacantis in plura, quo-
tidie augeatur) in Europâ supra viginti
tria millia, in *Anatolia* ferè totidem, præ-
ter alios, qui prope *Damascum*, *Kahi-
ram*, & *Budam* habitantes, è Provin-
ciis egredi non tenentur, ab hoc cen-
su exclusos. Non est quod existimes,
bello in Europâ moto ab alterâ Imperii
extremitate omnes protenûs accersen-
dos.

dos. Hi enim munimento futuri sunt, si Persæ aut domestici hostes hâc arreptâ occasione de Imperio invadendo eodem tempore cogitent. Horum etiam animos agriculturæ studium, cui se totos dant, & rusticæ vitæ quies ita planè abalienarunt, ut quam plurimi se muneribus & pecuniâ eximendos curent. Unde non mirabitur quisquam, si militares illorum copiæ jam longè sint inferiores iis novissimi Ævi, quo centum milia Equitum ad bellum *Hungaricum* duxisse Imperatorem *Solymanum* legimus. Quisque Spahiorum armamentarium secum portare videtur, tot nimirum armis onustus, puta arcu, brevi quidem, & eodem quo, ni fallor, olim usi sunt Parthi, Pharetrâ, gladio, sclopeto, Parmâ, lanceâ, cuius extremitati appropitum vexillum quoddam, quo innotescit cuius sit ordinis. Eorum enim sex sunt ordines, diversis vexillorum coloribus distincti; quorum primus est *Spaheglani*, eorum, qui vexillum rubrum gestant; secundus est *Selichtari*, eorum qui Flavum: Cæteri quatuor, singu-

li nempe suum, vexillum Viride, Al-
bum, Album viridi admixtum, & Al-
bum rubro habent. Armorum supra me-
moratorum usum benè nosse & dexter-
rimè tractare pro variâ occasione lon-
ga docuit experientia: in regendis equis
sunt etiam peritissimi, quos, cum incita-
tissimo ferantur cursu, spatio unius Pe-
dis facilè fistunt: Sæpe equidem mira-
tus sum eos tantâ cum peritiâ jacula
in se invicem ludentium more emittere
posse, equis celerrimè vectos, quos
innumeris ferè gyris circumactos ad libi-
tum moderantur.

Sunt alii etiam Equites ut

Zaimler, ad eadem munia præstan-
da obligati, quibus prædia longè diti-
ora contigerunt. Quæ, uti nec illa
Spahiorum, non transeunt ad liberos,
nisi in bello benè meriti fuerint.

Mutaferraca, qui Imperatorem ad
bella euntem comitari debent, si domi
maneat, iidem etiam manent.

Achingi, volones, quorum aliqui, præ-
insano illo zelo, quo acti sunt adversus
Christianos, arma capebunt, aliqui, ut
in

in loca & dignitates *Fanizariorum* & *Spahiorum*, qui bello extinguantur, succedant. Tanto cum ambitu contendunt, ut in numero militum recensentur, & optimis illis praediis & privilegiis, quibus militiam muniunt & honestant, tandem post bellum peractum fruantur.

Sarigia & *Gindi*, Qui a cæteris non discrepant, nisi quod hi lanceas gerant longiores, illi sclopeta. Præter hos aliqui *Bosse* ad castra citati numero serorum, quos in familiâ alunt, & militum comitatu stipantur. Principes *Wallachia* & *Moldavia*, qui annum Tributum Imperatori pendunt utpote ab ipso constituti, in bello cum selectis Christianorumistarum gentium turmis adesse coguntur. Accedunt denique *Tatari*, quos ex pacto ad auxilium *Turcarum* emittit illorum Princeps. Sed hi in hujusmodi expeditionibus sibi magis consulunt, quam *Turcis*; nam præcæ inhiantes, multos equos fessoribus vacuos secum ferunt, ut vel misera illa mancipia, quæ surripiunt, iis impo-

nant,

nant, vel, cum aliter non suppetat præ solitudine regionum cibus, iisdem tanquam deliciis vescantur.

Castra sequi adiunguntur multa pauperum Christianorum millia, (~~Aza-~~
~~pler~~) quorum operâ in accumulandis aggeribus & in cuniculis agendis utuntur: Horum plerique inermes, ligone & iutro instruti, quorum lors miserima est & prosum dolenda. In acie pugnæ sæpenumero collocantur ad retundendum primum hostium impetum, aut, dum urbem obsidione cingunt, si aliqua per muros dirutos irruptio fiat, illic detruduntur, ut super eorum cadera securius transeant *Fanizarii*.

Non exeunt milites Turcici ex hibernis, nisi vere adulto, quo tempore gramen equis alendis copiosè provenit, ad quæ redeunt circa finem Octobris; neque enim diutius in campis morabuntur, nisi perquam gravatim. Ingenitem metalli copiam in qualibet expeditione in effedis portant, ex quo fusso, prout occasio fert, tormenta bellica confant.

Quanto

Quanto impetu in Hostes irruant, quam imperterrita animo prælium inerant, & quam pænè ad desperationem fortis sint, utinam victoriæ illorum, quas de *Christianis* reportarunt, non satis testarentur. Multa autem sunt, quæ fortitudinem hanc quasi innatam & tam severâ educatione auctam & exercitam accidunt.

Ante pugnam prælegitur ex *Alcorano* capitulum illud, quo Impostor fingit gladium sibi de cælo in manus descendisse, cumque eo Privilegium, quotquot Legi novæ ab ipso promulgandæ restiterint, occidendi. Hinc fidès illa, se pro causa Dei pugnatores esse, ac omnino pudendum esse, non pro Religione verâ strenuè & viriliter agere. Falsus iste zelus novas vel ignavissimo vires affundit, omnemque metum tollit. Quis enim adeò væcors est, qui pro Deo mori non sponte & alacritè ambiat? Ideò quamprimum adversus hostes eunt, eosque adoruntur, Deum incondito clamore invocant, ipsiusque nomen repetunt, ut

ut causam suam, quam illi armis defensuri sunt, ipse vindicet.

Non parum quoque huic furori confert dogma illud de Fato: hinc suæ salutis negligentiores facti, nihil non aggreduntur, & certis periculis se exponunt, stupide sibi ad blandientes, se in mediis periculis, in quæ irruunt, salvos fore, si ita a Deo decretum sit; sin aliter, omnem eorum curam de propriâ salute frustra esse.

Norunt etiam, quanta laus eos, qui strenuè admodum dimicant, maneat, quam omnium in ore celebrentur, neminem gloriam nisi gladio acquirere, præmium virtuti debitum esse, Bassas & Præfectos istiusmodi initii omnem dignitatem debere, hac methodo rectâ procedendum esse ad honores, & sola merita pensari. Ita tamam vitæ anteponunt, de morte neutiquam solliciti, dum pugnando prærogativas, quas acquisituri sunt, præ oculis habent.

Sed longè efficacissima omnium machina, quibus moventur ad sustinendum

dum quicquid sit asperitatis & molestiæ in bello, & ad fortiter occumbendum, est opinio, quæ apud eos plenissimam fidem obtinet, nimirum illos moriendo paradisum mereri, & a superstitionibus inter Martyres recensendos esse. De hac re nemini dubium est, hanc opinionem *Muftio* quodam Authoritate suâ confirmante, qui consultus, quali ordine sequaces *Mohammedis* ingrederentur Paradisum, primum locum *Martyribus* in prælio occisis assignavit, his succedere *Aratores*, his (*Phaki*) *Furisperitos* & *Sacerdotes* statuit, quibus deum ingressis, cæteros promiscuè, prout commode poterunt, nullo deinceps ordine servato, ingressuros. Quam animosè pugnandum est iis, qui has spes alunt! Pænè piget vivere: Pericula non terrent, non ipsa mors: adeò foedas de *Paradiso*, quem sibi promittunt, conceptus habent hæc Libidinis mancipia.

Hoc pacto etiam severum illud in se-
pulchro Examen ab Angelis de virâ ante-
actâ faciendum, quod tantoperè hor-
reor, evadunt: Martyrio enim omnia

crimina, qualiacunque sint, expiari credunt. Hac fide armati, agunt intrepidè; hisce Argumentis, hâc spe animum adversus metum mortis obfumant.

Urbes quo animo oppugnant, eodem, si a Christianis obsideantur, defendunt, quamlibet stragem passuri. Netas enim maximum esse censent, aliquod oppidum, modò in eo *Moschea* sit exstructa, dedere aut deserere: Hoc esset de Religione, quam defendendam & ampliandam in se suscepserunt, male mereri. Hinc obsidiones fortiter subeunt, tandemque sine querelâ, imò læti pereunt. Adeò obstinatos & perniciosos eos reddidit longa supersticio. Sed de militiâ *Turcicâ* hactenùs.

Plura addidisse in animo habueram, sed cum mihi verendum sit, Te hac Epistolâ nimium prolixâ, contra quam in initio statueram, planè defatigatum esse, nec ea, si adderentur, Tibi nova futura esse (uti fortasse nec ea omnia, quæ supra posui) ne contra bonos mores peccem, ne dicam contra pruden-

tiæ regulas, qui non melius *Tibi* nec
mihimet ipsi consuluerim, vagantem
represso calamum, cum hâc spe tamen,
quam notissimæ Tuæ humanitatis me-
moria mihi suggestit, hæc omnia a Te
in reverentiaz, affectus, observantiaz,
& gratitudinis, quibus erga Te feror,
signum & *μνημόνων* acceptum iri. Vale,
Vir Præstantissime, & me, ut soles,
ama.

E Collegio D. Maria Magdalena:
O X O N. Festo Annunciationis
B. V. Mariae Theotóke. Anno
Christi M. DC. LXXII.

EPISTOLA SECUNDA,
 IN QUA
 SEPTEM ASIÆ ECCLESIARUM
 NOTITIA CONTINETUR.

Mitto jam ad Te, Vir Clarissime
 mihique semper Colende, Sep-
 tem *Asiæ* Ecclesiarum, quas
 olim *Sanctissimus Spiritus* nascente
 Christianismo literis salutare digna-
 tus est; descriptionem, non accura-
 tam quidem, (id enim fateri mihi fas
 est) sed brevem, & qualem potui præ
 angustiis temporis, aliisque incom-
 modis, quibuscum in hoc itinere per-
 ficiendo conflictatus sum. Diligentiâ
 & pietate peregrinantium, qui *Hiero-*
solyma, singulis annis frequentes invi-
 sunt, haec tenus effectum est, ne orbis
Christianus nesciat, quali in statu ea
 loca sacra sint, quorum quisque paulò
 curiosior ex chartis & libris, qui ex-
 tant, sibi ferè ideam in mente effinxit,

& dē iis ađeò expeditè loquitur, ac si
 ea omnia pedibus & oculis lustrasset. Sed ea fœlicitas hisce Ecclesiis olim
 celebratissimis nondum contigit, qui-
 bus tristius fatum incubare videtur,
 quod pœnè neglectæ jaceant. Tanti
 neglectūs puduit aliquos è gente no-
 strâ *Smyrnæ*, commercii causâ, de-
 gentes, quibus pio zelo ac curi-
 ositate perquam laudabili accen-
 sis reliquias tantæ magnificentiæ,
 quam singulæ illarum olim merito ja-
 starunt, paucis abhinc annis intueri
 cordi erat. Mihi quoque, dum *Smyrnæ*
 agerem, præstolanti usquedum naves
Anglicæ è Portu solverint, acre iner-
 rat easdem invisendi desiderium,
 quod in impatientiam tandem cessit.
 Illud enim unicè in votis habui, de
 peregrinatione illuc instituenda fa-
 ctus indies magis solitus: sed defuit
 opportunitas, nondum enim detu-
 muerant aquæ, quæ ripis superfusæ
 suis, in agris stagnarunt; defuerunt
 Comites, nec enim id solus auderem:
 utpote

utpote qui tristi experientiâ edoctus eram , quibus periculis quantisque difficultatibus occurrentum fuerit , & memoria malorum, quæ, dum *Pru-*
siam peterem , terrâ marique passus sum , me planè absterruit. Verum enimvero navibus nostris non nisi post quatuor menses discessuris, planè piguit tantisper morari , & amor ille , quo erga loca hæc veneranda ferrebar , me magis magisque ad id aggrediendum stimulavit , nec amplius memineram periculorum , quæ metuenda erant, dum de tædio amovendo, quod tam diurna mora ingeneret, cogitarem. Tandem tres alios idem, quod me antea, invasit desiderium , unde nova spes illuxit, me voti compotem redditum iri. Appetebat ver, & iter maturandum erat , quo fieret commodius , antequam calores ingravescerent: quo autem securius iretur , duos *Janizarios* probatæ fidei & fortitudinis , duos item è gente Armenâ Christianos , Coquum, qui

edulia nostra pararet, & tres Aga-
sones, qui equorum nostrorum curam
agerent, cōduximus. Tanto nume-
ro nobis de securitate & salute nostrâ
necessariò Prospiciendum erat, eò
quod illo anni tempore Latrones,
quibus pro s̄evitie illorum crudelissi-
mus iste mos inolevit prius vitam quā
vestes & pecunias surripiendi, quo
prādam certissimè captent, in Publi-
cis viis turmatim graffentur, easque
infestent. Hac in re humanitatem
Iudicis *Smyrnensis* non celandam ar-
bitror, qui ad eam dignitatem nu-
per promotus, quo gentem nostram
sibi magis demereretur, postquam
propositum nostrum de hoc itinere fa-
ciendo ipsi innotuisset, nuncio quo-
dam misso consuluit, nos armis bene
instructos & forti satellitio stipatos
esse oportere, aliter verendum esse,
ne malè iter succederet: communi
enim famâ vulgatum erat, istiusmo-
di prādones per varias Provincias huc
illuc excursiones facere, multosque

ex

ex improviso intercepisse. Quo consilio commonefacti, adversus omnes sinistros eventus, quantum in nobis erat, hoc modo prospeximus, maxime tamen divinâ Providentiâ freti. Hisce jam quasi præloquiis perfundus, ad id, quod proposui, enarrandum pergo, ea omnia, ut etiam quicquid inter eundum contigerit, ex Diario relatus: Mihi enim solemne erat, nec unquam intermissum, diurno itinere peracto quicquid occurreret, annotare, & dum harum Urbium ruinas lustrarem, ea statim in Tabulas referre. Rejectâ igitur ad extremam Epistolæ partem *Smyrnæ* descriptione cum bono Deo incipiam.

Tertio Aprilis A.Chr. 1671. *Smyrnâ* discessimus, extremâ sinûs parte, quæ longius protensa versus *Euroagulonem* excurrit, superata, ad montes septentrionales, *Cordilieum* hodiè dictos, qui cum *Mimante* ipsis in direcnum opposito sinum illum, recipiendis

recipiendis navibus & ab omni ferè
ventorum injuriâ defendendis oppor-
tunum, efficiunt, perreximus; sub
quibus, in planicie ab eorum radici-
bus ad litus marinum extensâ, spatio
quatuor circuitè horarum nostrum
continuavimus iter, præcipites ta-
men & asperas rupes, quæ viam præ-
clusere, subinde ascendere coacti.
Sed minimè metuendum erat, si cura
adhiberetur, equis eas inoffenso pede
scendantibus. Versus Boream ferè
rectâ itum erat, nisi quod via ad Oc-
cidentem paulò deflectenda esset.
Quo melius varias itinerum circum-
gyrationes ac deflexus locorumque,
quæ lustratum ire cupii, situm edisce-
rem, pyxidulam nauticam, quæ no-
bis usui futura esset, nobiscum feren-
dam curavi: In hisce enim terris pla-
nè navigandum esse videtur. Gra-
tum erat spectaculum, sinus ille,
quem prætervecti sumus; nec minori
delectatione perfudere oculos malo-
rum citrearum & medicarum nemo-

ra

ra, densæque ficus & amygdalæ, quæ passim florerent. Relicto tandem litorie, terram intravimus: facile hinc *Joniae* fertilitatem, quam tantoperè deprædicant antiqui Scriptores, colligere licebat, simùlque *Turcis*, qui agriculturam non admodum callentes, tam divite & fælici solo rectè uti nesciunt, ignaviam exprobrare. Vicos quamplurimos huc illuc sparsos pertransiimus, quos ignobiles appellarem, nisi quod jucundissimus situs eos adeò commendet, ut iis nobilitatem addere quodammodo videatur. In conspectu erat oppidum *Menimen* appellatum, in editiore loco positum, tam ædibus & Mosechis, quam commercio celebre: Hic enim crassiores illi Panni, quibus sericum cæterasque pretiosas merces involvunt, contexuntur, quod a dextrâ reliquimns, ad fluviū *Hermum*, qui ab eo paulò abest, rectâ eentes.

Hermus ortum in *Phrygiâ* majore
habens,

habens, per *Lydiam* & *Æolidem*,
 quarum prata & pascua quam maxi-
 mè fæcundat, dilapsus, in sinum
Smyrnensem aquas effundit, eo in loco,
 cui in alterâ sinus parte opponitur
Urla, oppidum, quod hodiè a *Græ-
 cis* Turcisque valetudinariis ob aquas
 medicinales, quæ illic scaturiunt,
 tēpore æstivo valdè frequentatur. Hoc
 (ut obitèr notem) aliqui *Clazomenem*
 veterum esse statuunt, sed perperam,
 cum illa Urbs in insulâ cognomine,
 quæ non procul distat, (*Longa Insula*
 à nostris dicta) potius quærenda sit.

Alveus, quo defertur, *Tamesino*
 nostro ad *Windsoram* longè angustior
 mihi visus est, in aliquâ sui parte
 vadosus, sed tunc ex novo pluviali-
 um aquarum accessu profundior red-
 ditus, non nisi Pontone, quem illic
 invenimus, trajiciendus.

Post sesquihoram oppidulum quod-
 dam attigimus, *Chiaus Kui* nuncu-
 patum, ubi pernoctandum erat. Hæc
 enim est prima mansio (*Conac Turci-
 ce*)

cè) post iter octo horarum. In angusto quodam tuguriolo excepti eramus, nobis ipsis gratulantes, quod sub Dio non esset dormiendum.

Sequente die post tres horas sinum *Elæensem* a longè prospeximus: ad cuius extremam partem, quæ ad Boreazephyrum jacet, dum tendebamus, ab oppido *Guzel hissar* (quod pulchrū castrū denotat) in clivo montis belle admodum sito, de industria, longā licet circumitione, declinavimus, illud de longinquō vidisse contenti. Aliqui enim è gente nostrâ illic a barbaro & iniquissimo Judice ante paucos menses pessimè habiti & multati erant hoc levissimo prætextu, quod *vinum* in pellibus consutis (his enim utimur, utpote portatu præcæteris vasis facilitioribus) circumtulerint, contra quam paulo ante jussum erat ab Imperatore, qui Vini usum omnibus severè interdixit: Ab iis pecuniam, antequam dimitterentur, extorsit, de quo eorum rogatu questus est

est apud *Vizirium* D. Legatus, & ut tam horridi facinoris pœnas lueret, postulavit. Verebamur nos, ne odio gentis nostræ, hujus criminantis, cuius reus esse peragebatur, memor, in nos magis sœviret, gentis suæ genium secutus, quæ vindictam semper meditatur, eique quam maximè studet. Sole ad occasum vergente, collem extra viam publicam ascendimus, in quo viculus *Clisia* cui di-
ctus situs est, cum *Pergamum* illo die commodè satis attingere non potuerimus, itinere decem propemodum horarum fessi. His enim distan-
tias & intervalla locorum numerant, & itinera emetiuntur, non leucis aut milliaribus, ad quæ tamen, ea, quantum conjecturâ assequi possum, in sequentibus reducere conabor. Hinc ab alterâ parte jucundissimus est prospectus in planitiam, quæ sub-
jacet, *Pergamenam*, cuius delicias oculis nostris prælibavimus. Postero die illuc per ventum erat. Hic omnia ad

ad luxuriem a naturâ composita esse
videntur, nec fortasse vix alicubi
terrarum par planities reperienda
est. Viginti sex milliaribus, aut circi-
tèr in longum extenditur: antequam
æqualitatem ipsius abrumpat vel unus
Colliculus. Post quem multò longius
excurrit in Notapeliotem, variæ au-
tem est latitudinis, ubi amplior est,
quinque milliaria occupat. Illius par-
tem tegunt oleæ; pars culta est; par-
tem depascunt numerosi greges. Ad
Boreazephyrum amnis, ni fallor, *Cæ-*
tius perparvo aquarum decursu fluit,
a *Pindaso* monte ortus, ad *Austrum*
verò *Caicus*, quem ad mille passus ab
urbe trajecimus. Hic quoque plera-
que ex parte lenissimè decurrit, alve-
um *Hermo* dinidio minorem habens,
quem pluviis ubertim cadentibus &
nivibus in vicinis montibus liquefactis
aductus transgredi solet, & campos
inundare, unde urbs est aditu per-
quam difficilis tempore hiemali ob
Paludes. Effunditur in sinum *Elæ-*
ensem,

ensem, non procul ab *Elaea* urbe *Æolidis*, hodiè à *Turcis*, ni malè memini, *Ayasman* dictâ, ad *Occidentem*. Hinc merces aliâque *Pergamum* devehuntur, (nec enim proprius accedunt naviculæ) à quo fortean duodecim milia passuum distat. Amnis autem hic limes est, qui *Æolidem* à *Mysia* distinat.

Pergamus, olim metropolis *Mysiae Olympicae*, (perparvâ variatione à *Turcis* dicta *Bergamo*) sexaginta ferè quatuor mille passus versus *Circium* à *Smyrnâ* dissita, sub præalto & præcipiti monte jacet, à quo adversum flatus *Boreales* satis munitur. Urbi imminet arx in vertice montis posita, ab antiquis *Asiae* minoris Dominis exstructa, quod innumeris indiciis patet: hanc *Turcæ* jam ab omni suspicione belli securi, & sibi ab hostibus in hisce regionibus mediterraneis neutram metuendum esse censes, negligunt, utpote tormentis reliquoque apparatu bellico destitutam.

tam. Illic hæc Epigraphe magis
cuidam à *Senatu populiisque Pergameno*
erecto insculpitur.

ΤΑΙΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΑΥΛΟΝ ΤΟΥΛΛΙΟΝ ΑΥΛΟΥ
ΤΙΟΝ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΝ ΔΙΣΥΠΑΤΟΝ ΑΝΘΥ
ΠΑΤΟΝ ΑΣΙΑΣ ΣΕΠΤΕΜΟΥΡΟΝ ΜΕ
ΠΟΥΛΩΝΟΣ ΦΡΑΤΡΕΜΑΡΟΥ ΟΥΑΛΕΝ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ
ΚΑΙ ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΝ ΛΥΚΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΜΦΙΛΙΑΣ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΡΑΤΗΓΟΝ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΝΕΡΩΝΟΣ ΤΡΑΙΑΝΟΥ
ΚΑΙ ΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ
ΔΑΚΙΚΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΥΡΙΑΣ Η ΒΟΥΛΗ
ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΠΡΟΞΩΡΩΝ
ΠΕΡΓΑΜΕΝΩΝ ΤΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ.

Quo autem de hac arce melius de-
fendenda olim provisum fuerit, ante-

I murale

murale quoddam lateri montis, longo
quidem tractu, insedit, cuius extremum
propugnaculo claudebatur, ut ex ru-
deribus facile conjectatus sum. Dum
plateas curiose lustrarem, mihi ædi-
ficia pulchra è quadrato lapide ex-
structa, quæ adhuc durant, quam ma-
ximè placuerunt. Pœnè crediderim
Turcas non illic habitare, *Pergamum*-
que ipsis non cessisse: Adeò omnia ni-
tebant. Non possem quin primo aspe-
ctu huic Metropoli gratularer, quod
tam benè cum ipsâ actum esset præ
cæteris, quarum splendidae ædes solo
æquantur, iisdemque fundamentis
angusta Tuguriola & gurgustia è lu-
to Sole cocto, nullâ arte, nullis orna-
mentis, constructa insistunt. Sed me
ab hac placidâ cogitatione citò abri-
puere ingentes ruinæ in Orientali ur-
bis regione extantes, quibus equidem
visis, eo gravior animum concussit
mœstitia, quo antea latabar. Hic
quinque columnas marmoreas poli-
tissimas, viginti circiter pedes longas,
capitulis

capitulis admodum curiosè elaboratis, recta linea intervallo prorsus æquali stantes inveni: ulterius, duas alias, ejusdem prorsus ordinis & magnitudinis, non æquali spatio inter ipsas servato, quæ, instar tot fulcrorum, sustentando parieti ipsis contiguo inserviunt. His ex opposito respondeat alia columnarum series, quarum Epistylia deficiunt, duabus humi jacentibus. Magis ad Orientem versus Planitem, Ecclesiæ Cathedralis, olim D. Joannis memoriæ consecratæ, ruinas vidi: E latere condita est, quinquaginta sex passus longa, lata triginta duos; placuit enim eam ambulando metiri (neque enim alia ratio mihi suppetebat Templorum aut Amphitheatrorum dimensiones cognoscendi, uti nec Columnarum, nisi solâ conjectura; quod hic monendum duxi, ne Tibi aut mihi etiam frauderet, si forte in hisce mensuris assignandis alicubi errem.) Parietes altum assurgunt, duobus fenestrarum

ab alterutrâ parte ordinibus superimpositis. In ipsâ Ecclesiæ nave aliquot restant Columnæ, sed adeò mutilatae, ut a debitâ altitudine maximè deficiant. *Turcæ* enim præ ignavia, labori effodiendi terram, quo integræ eruantur, parcentes, eas disruptum & intercidunt, ubi supra superficiem eminent, quarum partes illorum usibus non minus commode inserviunt, eas nimirum utrisque sepulchrorum extremitatibus affigendi. Harum ingens copia ubique in Turcarum Cœmiteriis, quæ sunt extra urbes & oppida prope vias publicas, oculis nostris obversabatur, dum iter fecimus. Ferè contigua sunt duo rotunda ædificia, quorum alterum alteri par, ab alterutrâ Ecclesiæ parte, quibus aditum præbent portæ excelsæ in Hypogæum descendimus, quod multis fornicibus & columnis suffulatum grave illud Pondus superimpositum (muri enim saxeï sunt valde crassi) sustinet. Superiorum urbis partem

tem alluit *Selinus*, cuius aquæ ob vada tumultuantes cursu rapidissimoversus carbam in *Caicum* feruntur: super hoc fluentum ædificantur aliquot pontes lapidei, quo facilius in varias urbis plateas eatur. Trans *Selinuntēm* adhuc restat pulchra & ampla Ecclesia, olim *Sanctæ Sophiæ* titulo ornata, ad quam gradibus lapideis ascenditur, quam hodie polluunt *Turcæ*, utpote in Moſcheam conversam. In hujus amnis ripâ ostium cuiusdam Cryptæ, quæ ad arcem usque exporrigitur, observavimus, cuius artificii beneficio aquam, dum obsidione premerentur, sibi olim derivarunt.

Ad occidentem in colle visebantur ingentes quædam saxeæ substructiōnes, quibusdam cameris arcuatis integris manentibus. In tantâ rerum caligine ac confusione, ne locus quidem conjecturæ datur, quales olim essent. *Græci* suas penitus ignorant Antiquitates, *Turcæ* quoque istiusmodi studia derident & despiciuntur;

habent: Aliqui tamen ex his, qui pauciores sapientiores ceteris censeri cuperent, nobis retulere hasce ruinas esse *Gynecæi* (*Kiz Serai*) de anteactorum seculorum moribus, quorum ne minimam quidem habent notitiam, pro fœdo rerum conceptu, ex hodiernâ Imperatorum suorum praxi, statuentes, quasi in his sine aliquo discrimine convenisset. Propè aderant ad Austrum aliæ moles, fornicibus sustentata, quæ etiam hodie, licet dirutæ & collapsæ sint, tamen magnificæ videntur. Hinc postquam urbem & planitiam protensam avidis oculis conspicemus, ad aream Theatri, cuius graduum vestigia adhuc manent, descendebatur. Inter descendendum in marmor quoddam incidi, cui inscriptum erat ΗΡΑΚΛΗΣ: In latere opposito statua marmorea sub ruderibus sepulta absconditur, quæ à paupere Christiano tolli curavimus. Hic enim unicus videtur modus eam integrum servandi, cum *Turcæ* in figuræ hominum

five

five penicillo, five scalpro, five curioso operis Mosaici artificio elaboratas tanto odio exardescant, ut si modò sub dii Luminis auras extaret, naso abscisso oculisque excavatis citò ab iisdem deformaretur. Non longè ab urbe in notolibicum nos invitavit ingentium saxorum prospectus, quæ ex situ, dum integra starent, propugnaculum olim condidisse conjectimus: subitus, concamerationes quædam in modum ambulacrorum, præter usum fundamenti, reponendis & recondendis tum belli tum annonæ provisioribus designatae esse videbantur, licet hodie caprae & oves illic stabulentur.

In area cujusdam balnei Publici hanc Epigraphen Epistylio columnæ valde in terram depresso incisam repéri.

MA. AEMILIO AUR. PUB. PROCULO PRÆF.

FABR. MA. LEPIDI AUG. PROCUR.

SACRUM.

Adhuc

Adhuc caput bovis eidem quoque in-sculptum signanter extat. Urbs ferè tota occupata est à *Turcis*, paucissimis illic *Christianorum* familiis hodiè reli-ctis, quorum status admodum tristis & deplorandus est. Hic una Eccle-siola *Sancti Theodori* memorie sacrata extat, & ne nomen *Christi* in *Perga-mo* penitus deleretur, pia *Metropolitæ Smyrnensis* curâ cautum est, qui sacer-dotem ad fungendum sacris officiis ad ipsos continuo mittit. Hortorum culturæ maximè vacant, aliaque vilia obeunt munera, quibus si pauculos nummulos exactoribus rigidissimis pro capite pendendos (Tributum hoc *Turcicè* appellant *Harach*) cor-radant, de cæteris vix sunt solicii, utpote servituti tam deploratæ adeò addicti, ut ad eam longo usu & pa-tientiâ pœnè occalescant.

Sexto: *Pergamo* discessimus, *Thy-atira* exinde ituri, quam urbem ferè ad *Notapeliotem* habet. Trajectis ite-rum fluminibus prope urbem, post-quam

quam quatuor horis in pulcherrimâ
& feracissimâ planicie progressi fuis-
semus, ad flumen aliud, Hyllum, ni
fallor, ventum erat; Post, *Somam*,
oppidum per amplum in devexitate
montis præalti situm, attigimus, de-
inde *Kirk-agach*, oppidulum à nume-
ro quadraginta arborum nomen ha-
bens, tandemque *Bok-hair*, mansio-
nem nostram, viculum ob bellum
prospectum, unde nomen habet, quam
maximè commendabilem.

Septimo, Duodecim ferè ab hoc
viculo milliaribus, paulò extra vi-
am publicam columnas ultra quadra-
ginta vidi, harum aliquæ in terrâ valde
depressæ exstabant, aliquæ in gramine
jacebant: sed nulla rudera propè
aderant. Unde aliunde advectas quasi
in alienum locum crediderim. A vicu-
lo *Mader kui* in colliculo posito, sub
quem defluit amnis, *Thyatiræ* una ho-
râ pervenimus.

Thyatiræ, urbs *Lydiæ*, hodiè à Tur-
cis *Ak bissar*, i. e. *album Castrum* nun-
cupata,

cupata, à *Pergamo* quadraginta octo aut circiter milliaribus distantia in planicie conduntur. Hic omnia primo aspectu adeò sordebat, ut urbem hanc non à prioribus *Asie* minoris incolis, qui pulchris ædificiis delectabantur, eorumque magnificentiae & nitori studebant, sed à *Turcis* ab origine planè habitatam esse pænè contra fidem Historiæ suspicari ausus essem: unicum enim ædificium antiquum invenimus, quod forum olim fuisse videbatur, columnis ornatum, quarum quatuor tantum eminent, cæteris multum defixis in terrâ. Sed Ecclesiarum dirutarum ne extant quidem vestigia: Iterum investigamus, nec indiligenter, sed frustra; de hac re ideo, quæ nobis tantam molestiam facebavit, quosdam *Turcas* consuluiimus, qui ingentia quædam ædificia ex lapide quadrato subtus terram multis in locis aggestam & accumulatam nobis retulere: quod facile à nobis admissum erat, qui effossa terra ordinatam saxonum seriem

em & validissima fundamenta ingenti-
bus ædificiis sustinendis non imparia-
slicubi in his regionibus observavi-
mus. Hanc autem urbem esse *Thya-*
tira ex antiquis commentationibus &
quibusdam inscriptionibus illic re-
pertis jam extra omne dubium pon-
tur, licet *Græci* hodierni, qui pro-
fundâ & planè prædigiosâ harum *An-*
tiquitatum ignoratione laborant, *Ti-*
riam, oppidulum, quod ab *Ephesō* vi-
ginti quinque mille passus ad Notape-
liotem distat, pro iisdem sumendam
esse contendant, affinitate soni pla-
nè decepti, eodem levi prætextu, quo
aliqui *Laotik*, oppidum non procul ab
Ancyra, (*Turcis* hodiè *Anguri*) esse
Laodiceam crediderunt, cum eandem
juxta *Lycum* & *Hierapoli* ex adverso
oppositam esse è *Geographiâ* veterum
certissimis indiciis liqueat.

Adhuc latuerant *Thyatira*, nisi
Clarissimus D. *Consul Smyrnensis*, Re-
verendus D. *Luke Mercatorum Anglo-*
rum societati illic degentium à Sacris

concionibus, aliique, quibus suspe-
ctum erat Græcos in hac urbe desig-
nandâ errasse, itinere suscepto ea in-
vestigatum ivissent, tandemque fæli-
cissimè detexissent: sed ecce quam fir-
missimam fidem faciunt antiquissima
marmora.

In medio foro desuper tecto, ne
perpluat, in basi cuiusdam columnæ
hanc Epigraphen pulchris & conspi-
cuis characteribus incisam reperi.

Η ΚΡΑΤΙΣΤΗ ΘΥΑΤΕΙ
ΡΗΝΩΝ ΒΟΥΛΗ ΚΛΩ
ΔΙΟΝ ΑΥΡ ΠΡΟΚΛΟΝ
ΗΡΩΑ ΑΝΔΡΑ ΕΥΓΕΝΗ
ΕΠΙ ΣΕΜΝΟΤΗΤΙ ΒΙΟΥ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡ
ΓΙΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ ΔΙΑΤΕΑΤ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

Vidi quoque in latere saxeæ sandapi-
laæ, cistæ, cui operculum sublatum
est, formam referentis, in area am-
plaæ

plæ dōmūs aliam Epigraphen, sex
longis lineis constantem, literis verò
minutioribus & sibi invicem ferè sine
distinctione verborum adhærentibus,
quarum etiam multæ excisæ erant, in
quâ nomen urbis ΘΕΤΑΙ ΕΙΡΗΝΩΝ
bis occurrebat.

In ejusmodi monumento Sepulchrali in officina *Alutarii* planè legebantur hæc verba.

ΣΕΟΥΗΡΩΝ

ΕΥΤΥΧΗ ΣΕΒΑΣΤΟΝ

ΤΗ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΗ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝ.

ΠΟΛΙΣ.

• • • • •

APOYNTION

ΦΛΑΒΙΑΝΟΝ.

Alias Inscriptiones vidi, quarum aliquas in Diario præsens annotavi; cum ne omnes quidem, quod maximè vellem, exscribere potuissem: neque enim suppetiit opportunitas præ-

multitudine *Turcarum*, tam virorum quam puerorum, qui me inter scribendum circumsteterunt, nec tempus, eo quod quaniplurima monumenta in aedium muros ordine inverso ab his infestis literarum & Antiquitatum hostibus conjicerentur, qui pro fatuitate suâ nos vix sani capit is esse censerent, qui istud iter suscepimus, Saxum vetus, ut irrisoriè aiebant, intuitandi causâ.

Crediderim cives olim, antequam Ethnicæ idolomania tenebræ ab Evangelii luce fugarentur, sedulos fuisse *Dianæ* cultores. In flexu plateæ propè fontem in lapide effracto, qui muro affigebatur, inter alia legi hæc:

APTEMIDAI . . . : OPEIT.

Et in Cœneterio extra urbem ad *Notozephyrum* per pulchrum monumentum memoriae *Ulpiae Marcellæ* hujus Deæ Sacerdotis à Senatu & populo dicatum exstat cum hac Epigraphe:

ΑΓΑΘΗ

ΑΓΑΘΗΙ ΤΤΧΗΙ
Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΤΕΙΜΗΣΑΝ
ΟΥΛΠΙΑΝ ΜΑΡΚΕΛΛΑΝ
ΤΗΝ ΙΕΡΕΙΑΝ ΤΗΣ ΑΡΤΕ
ΜΙΔΟΣ ΜΑΡΚΟΥ ΟΥΛΠΙΟΥ
ΔΑΜΑΠΑΡΑΔΟΞΟΥ!
ΚΑΙ ΚΑΝΙΔΙΑΣ ΒΑΣΣΗΣ
ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΛΗ
ΣΑΣΑΝ ΤΑ ΤΗΣ ΘΕΟΥ
ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑΣ ΘΥ
ΣΙΑΣ ΛΑΜΠΡΟΥ ΚΑΙ
ΠΟΛΥΔΑΠΑΝΩΣ
ΑΝΑΣΤΗΣΑΝΤΩΝ ΤΗΝ * ΤΙ
ΜΗΝ ΑΝΔΡΟΝΕΙΚΟΥ ΤΟΥ ΑΝ
ΔΡΟΝΕΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝΕΙ
ΚΗΣ ΤΗΣ ΜΗΝΟΓΕΝΟΥΣ
ΤΩΝ ΘΡΕΨΑΝΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ

* De voce hac non adhuc mihi constat, an bene descripserim, utpote penè evanida, cum ceteræ essent maximè conspicatiles.

Ibidem quoque Sepulchrali Saxo
inscriptum erat, αΓΟΣ.

In officina *Alutarii* nupèr memo-
rati.

... ΞΕΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΡΕΙΜΩ Ε . . .

ΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ . . .

ΚΑΙ ΟΥΑΛΕΡΙΩ ΟΥΑ

ΛΕΡΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩ

ΡΩΜΑΙΚΩ.

Huic inscriptioni appositi erant hi
quatuor versus Latini.

VOTA SUPERVACUA FLETUSQUE ET NUMI-

NA DIVUM

NATURAE LEGES FATORUMQUE ARCUT

ORDO

SPREVISTI PATREM MATREMQUE MISER,

RIME NATE

ELYSIOS CAMPOS HABITANS ET PRATA

•B •VEATUM.

In Angiporto ferè ad flexum via-
rum ad *Boreapeliotem Fori.*

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΑΝΤ. ΚΛ. ΑΛΦ. ΑΡΙΓΝΩΤΟΝ ΤΟΝ
 ΚΡΑΤΙΣΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥ ΣΕΒ
 ΑΡΧΗΣ ΛΕΙΒΙΑΝΗΣ ΕΠΑΡΧΟΝ ΕΙΛΗΣ
 ΔΕΥΤΕΡΑΣ Φ.Δ. ΑΓΡΙΠΠΑΝΗΣ ΠΡΑΙΠΟ
 ΣΙΤΟΝ ΕΙΛΗΣ ΕΝΤΑΛΑΡΙΩΝ ΧΙ ΔΙΑΡΧΟΝ
 ΣΠΕΙΡΑΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΙΑΙΚΩΝ ΠΡΑΙΠΟΣΙΤΟΝ
 ΤΗΣ ΣΠΕΙΡΑΣ ΣΑΙΤΟΥΛΩΝ ΕΠΑΡΧΟΝ
 ΣΠΕΙΡΑΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ Φ.Δ. ΝΟΥΜΙΔΩΝ ΠΤΑΙ
 ΠΟΣΙΤΟΝ ΣΠΕΙΡΑΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ Φ.Δ. ΒΕΣΣΩΝ
 ΣΠΕΙΡΑΣ ΑΝΝΟΝΗΣ ΘΕΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ
 . . . ΙΜΕΝΩΝ ΣΕΛΕΥΚΙΑΣ ΣΠΕΙΡΑΣ *ΠΙΠΕΑΡΩ
 . . . ΑΝΩΝ ΤΡΙΒΟΥ ΚΥΡΕΙΝΑΠΑΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΕ
 ΝΗ, ΥΙΟΝ ΚΑΙ ΕΚΓΟΝΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΑΣΙΑΣ
 ΑΔΕΛΦΙΔΟΥΝ ΑΛΦ. ΑΠΟΛΑΙΝΑΡΙΟΥ ΕΠΙ ΚΗΝ
 ΣΟΝ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΩΤΑ
 ΤΗΣ ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΟΓΙ...
 ΤΑΤΗΝ ΣΕΛΕΥΚΙΑΣ ΠΕΙΣΙΔΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝ
 ΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΩΝ . . ΚΑΙ ΡΟΞΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ
 . . ΤΡΙΑΝΩΝ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
 ΟΛΩΝΕΙΑΣ ΕΝ ΠΑΣΑΙΣ Υ ΠΕΡΕΣΙΑΙΣ ΤΡΑ
 ΣΙΩΝ . . . ΤΟΝ ΤΑΤΟΝ ΙΕΡΕΑ ΤΟΥ ΠΡΟ
 ΠΑΤΟΡΟΣ ΘΕΟΥ ΤΥΡΙΜΝΟΥ.

ΟΙ ΒΑΦΕΙΣ.

L

Urbs

Urbs hæc ingenti aquæ beneficio gaudet, ob quam nitidissima foret, si à *Turcis* non incoleretur. Illa enim per singulas plateas fluit, à vicino monte ad orientem scaturiens, & inde per ter mille tubulos, si *Turcis* id afferentibus credendum sit, derivata. Civibus abundat *Turcis*, qui hic octo numerant Moscheas, cum ne una quidem Ecclesia *Christiana*, quantum memini, illuc reperiatur: adhuc celebris est ob gossipii mercaturam, quod hinc *Smyrnam* fertur, in orbem Christianum navibus avehendum.

Octavo die, cum à *Thyatiris* uno milliari aberamus, monumentū quoddam à longe vidi; quale esset, velle me quidem intueri, ideo propius accessi, & Sandapilam esse lapideam reperi cum hac Epigraphe.

ΤΟΝ ΓΗΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣ
ΣΗΣ ΔΕΣΠΟΤΗΝ ΑΥ
ΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑ
ΡΑ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΥΗΡΟΝ
ΑΝΤΩΝΙΝΟΝ ΕΥΣΕ
ΒΗ ΣΕΒΑΣ · · · · ·
· · · · · Η ΔΙΟΝ ΙΔ
ΟΙ ΚΕΡΑΜΕΙΣ.

Tra-

Trajectis duobus à se invicem ad mille passus dissitis fluentis, quæ ab eadē scaturigine, uti verisimile est, orta, versus occidentem decurrentia, planitiem interluunt, ad pagum *Selente* cui pervenimus: huc illuc dispersa jacuerunt quampplurima politissimi marmoris fragmenta aliaque rudera, quæ nobis fidem fecere, licet ea curiosius rimari præ festinatione non licuerit. Veteres Græcos hic olim sedem habuisse. Placuit situs, qui valde commodus videtur, cum nec ab eo longè distet rapidus amnis, aquas in *Hermum* effundens, quem nescio an *Halyn*, *Cræso* hujus provinciæ Regi adeò fatalem, an potius *Crionem* dicerem. Tandem superato colle, qui leniter assurgit, *Marmoram*, oppidum perquam venustum, & *Muscheis* & Collegio Monachorum ornatum, ingredimur. Non longè distat *Stagnum Gigaum* ab oriente ad occidentem spatio quinque milliarum, uti mihi videbatur, in longum protensum: prope quod, ut in-

nuit *Herodotus*, stetit olim magnificentum illud *Alyattis* parentis *Cræsi* sepulchrum. Hinc ad planitiem *Magnesia* ventum erat, insignissimæ illius pugnæ inter *Scipionem Asiaticum* & Regem *Antiochum* initæ scenam; cuius victoria tota *Asia minor* pretium erat, cæteris Provinciis postea facile debellatis, aut *Romanæ* magnitudini, cui resisti non posse hoc fatali bello demonstratum erat, sponte cedentibus.

Magnesia autem in monte *Sipylo*, qui *Ioniam* à *Lydia* ad orientem disjungit, sita est, olim *Bassæ* sedes, jami *Moselim*. i. gubernatorem quendam, dignitate & potestate *Bassæ* proximum, habet, cui totius Provinciæ cura committitur.

Relictis à dextra montibus *Mastusia* & *Sipylo*, ad oppositum planitiei latus, *Tmolo* monte, quem *Boz dâg*, i. *glacialem* appellant *Turcæ*, clausum, træctio *Hermo*, tendebamus. Tandem post undecim horarum iter, *Sardes*, quæ triginta tribus milliaribus à *Thyatiris*

tiris versus Austrum distant, attigimus.

Sardes, quarum nomen adhuc retinetur, à *Turcis* nuncupatæ *Sart*, in latere celeberrimi montis *Tmoli* versus septentriones sitæ sunt: urbi prætenditur ampla & jucundissima planities, *Pactolo* ad *Eurum*, aliisque aquarum fluentis à vicino monte versus *Euro-*
notum scaturientibus, quæ in *Hermum* cadunt, irrigua. Hic primo intuitu subibat animum, quantum vetustas possit, quantum terræ motus, quantum belli furor, sed præcipuè quantum ira Numinis, quæ hasce intulit clades. Triste erat spectaculum, nec tantæ urbis ruinis illachrymari puduit. *Sardes* in *Sardibus* quærebamus. Viculus enim hodie ignobilis est, ædes angustæ & humiles, sine splendore, sine ornatu: nec alios ferè incolas habet præter pastores & bubulcos, qui gregum & armentorum in Planitiē depascentium curam agunt. Cum verò *Perfice Caravane* *Serico*, aliisque mercibus onustæ,

Smyrnam, celebre *Orientis Emporium*, petituræ, *Sardes* attingant, hic extrum est publicum quoddam *Hospitium*, istis recipiendis, & à frigoris, ventorum, ac pluviæ violentia defendendis destinatum. Sanè magnam apud *Turcas* famam acquirunt, qui istiusmodi ædes condunt, aut fontes in publicas vias derivant deducuntque, quo peregrinantibus subveniatur. Inter opera pia, quæ animæ cedant in bonum, numerantur, licet quandoque *Bassarum* alia mens, aliud propositum: nimirum ad amoliendam invidiam, ne nimium severa in ipsos, qui tantas opes congeffere, fieret inquisitio. Ab hismodi hospitiis planè abhorruimus, omnia illic palam fiunt, omnes sub eodem tecto hospitantur, stabulantur quoque illic equi & cameli unâ cum Dominis, ideo, si optio datur, in equilibus privatarum ædium pernoctare nobis magis commodum videbatur, quam hæc tecta subire. Sed Sardibus non contigit hæc felicitas,

citas, barbaris & superstitionis incolis nos in ædes suas recipere planè renuentibus.

In *Australi* urbis regione ingentes extant ruinæ, quibus vifis, facile in animo concipiebamus, quam magnifica olim fuerit, quam splendida & superba, antequam everteretur. Sex illic columnæ eminent, viginti circiter pedes altæ; propè, humi jacent confusi ingentium Saxorum aggeres, quæ columnas alias hodie dejectas & disruptas constituebant, alio in integris columnis alii superimposito ac tam arctè coagnientato, ut ne commissura quidem apparat.

Hinc arcem, quæ ab Oriente est, ascendimus, magno quidem cum labore, mons enim præaltus est, & præruptus, multisque in locis ferè præceps ad Perpendiculum, unde longis circuitionibus opus erat. Hanc, modò integra maneret, si hujus ævi inventa bellica spectemus, facile subrui

rui potuisse credimus, cum terræ, nec admodum firmæ, subfuscæ coloris, innitatur, licet forte superioribus seculis, quæ prodigiosa pulveris Pyrii vis latuit, & quibus nullæ machinæ in usu erant præter balistas & arietes, planè insuperabilis censeretur. Muri adhuc durant, una cum quibusdam cameris arcuatis. Prope aditum à sinistra in muro hanc Epigraphen legi

Ω ΠΑΝΑΡΙΣΤΕ ΒΟΚΟΝΤΙΕ
ΣΑΙΣ ΑΤΕΛΕΣΤΟΝ
ΕΡΓΟΝ ΕΟΙ ΠΡΑΠΙΣΙΝ
ΤΟΙΑ ΠΩΝΗΣΑΜΕΝΩ.

Fortè Vocabulum ab Anaglypte omissum erat, ad complendum tum sensum, tum versiculum, necessariò requisitum; uterque enim mancus videtur.

Propè, sed in alterâ muri facie vetustis characteribus faxo, illic casu, quantum jndico, affixum, insculpabantur hæc verba:

N. TΩΝ

* Ν ΤΩΝ ΔΙΑ ΤΥΠΩΘ ΉΤΟΙ ΚΕΞΩΡΙC
ΘΕΝΤΩΝ ΑΝΟCΙΩΝ Κ ΜΥCΕΡΩΝ ΕΛΛΕ A
ΝΩΝ Π ΑΡΑ ΥΠΕΡΕΧΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝΔΟ
ΣΑΤΑΤΟΥ . . ΙΕΡΕ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΩΥ
... ΠΟΣ ΕΙC ΤΩΝ ΑΡ. ΣΤΩΝ
..... ΠΙΣΤΗ

Intra arcis aream super capitulum
Columnæ,

ΦΙΛΗ ΤΙΜΩΛΙΣ ΕΤΕΙΜΗ
ΣΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΙΒΕ
.. ΟΝ ΚΑΙ Σ

Satis notum est ex *Strabone*, quam benè
de hac urbe terræ motu pœnè dirutâ
Tiberius Imperator meritus fuerit, in
cujus benevolentia memoriam hanc
columnam ipsi dedicatam fuisse par
est quod credamus.

Ad Orientem, Ecclesiæ Cathedralis,
ut videbatur, ruinas luximus. Prope
quas sunt ingentis ædificii reliquiae,
circitu suo grande spacium occu
pantes, muris longum excurrentibus
nondum dirutis. Quale esset, an Præ
fecti Palatium, an Judiciale Forum,
an denique Curia municipalis, omnino

incertum est, & planè pudet hariolari: longo quidem tractu rudera conspeximus, quæ demonstrant satis, hanc esse præcipuam urbis regionem, ædibusque olim refertissimam. *Turcæ* unicam habent *Moscbeam*, pulchram quidem, olim Christianorum Tempulum, cuius Propylæum columnis affabré politis ornatum est. Fauci admodum hic reperiuntur Christiani, ingenti patientiâ, vel potius stupidè ac sine sensu, miseram servitutem sustinentes, sed quod longè miserius est, absque Ecclesiâ, absque Sacerdote. En deplorandum urbis quondam gloriosissimæ Statum! Ad congeriem casularuni redacta est *Lydiæ* urbis primaria, & *Sedes Metropolitica* destituitur Ecclesiolâ.

Decimo die, relictis *Sardibus*, iter *Philadelphia* versus prosequimur, fluentis quibusdam à *Tmolo* ortis, quæ uberem & fœcundam reddunt planitatem, subinde trajectis: tandem post iter novem horarum illic pervenimus.

Philadelphia

Philadelphia à Sardibus ad Euronotum viginti septem milliaribus aut circiter distat, in radice montis *Tmolis* sita: cuius ædes ob clivum, qui leniter assurgit, pendulæ videntur, unde ferè ab omni parte in planitiam subiectam versus septentrionem & Orientem prospicere licet. Hodie à *Turcis* nuncupatur *Alab Shahr*, sive *Pulchra urbs*, nempe ob hunc situm commodissimum: nihil enim quod pulchrum aut magnificum jam reperiri potest, nihil, quod tale nomen merito indat. Olim triplici murorum ordine versus planitiam, cum ab altera parte mons prominuente fuerit, munita, quorum intimus adhuc manet, non integer quidem, (utpote hic illic dirutus) cui inadificantur Turres. Non hisce munitiōibus tantum, quantum propriâ fortitudine confisi *Philadelpheni* atrocissimos *Urehanis* & *Amuratis* impetus repulere, eo tempore, quo tota *Asia* minor militaribus *Ottomanorum* copiis, hâc urbe exceptâ, in prædam & ludum

brium cessit. Non ipsos moverunt
frequentes illorum victoriæ, non mi-
næ: Libertas vitâ longè charior vi-
debatur, quam tantâ vi, tanto furore
oppugnatam, non minùs] virilitèr &
furiosè vindicabant. Sola *Philadelphia*
invicta erat, sola, quæ eorum victorias
sufflaminavit. Sed fato non obsistitur;
alitèr his civibus salva & defensa fu-
isset. Puduit *Bayazidem* (quem *Turcæ*
Tilderim i. e. *Fulmen* nuncupant) il-
lam nondum triumphatam esse: Ideò
urbem numeroſo exercitu cingit, inju-
riam illius armis, hucusque viðricibus,
quasi factam vindicaturus. Omne auxi-
lium miseris civibus præterclusum
est, & salus à solâ desperatione quæ-
renda. Irruunt in castra barbarorum
hostium, sed incassum; cadunt, licet
non inulti. Tandem expugnatur suc-
cumbitque *Philadelphia*, prædamque
captat *Bayazides*, cui inhiarunt pater
& avus, elusi. Cives ab effero & irato
Tyranno extrema passos fuisse credi-
bile est. Sola conjectura est, quam jam
inipi
profero,

profero, hujus stragis, cuius ille Author erat, vestigia adhuc restare. Ad mille enim quingentos ab urbe passus versus Austrum crassum murū ex ossibus humanis cum lapidibus gypso confusim permixtis consistentem vidi; illū hoc iræ suæ in obstinatos hosce cives monumentum erexisse verisimile mihi videtur: mihi enim pœne constat, facinus adeò horrendum & ab omni humanitate prorsus alienum non nisi à *Turcis* perpetrari potuisse.

Post obsidionem adeò arctam longamque neutiquam mirandum videbitur, si pauca Antiquitatis monumenta supersint, eidem cladi pariter obnoxia. Marmora quædam vidi characteribus insignita, sed ea aut deorsum fracta, & excisis literis deformata, aut si in parietibus ædiū integra manerent, inverfa. In cœmeterio quodam *Græcorum* Hexastichon hoc saxo sepulchrali incisum reperi:

ΖΑΝΘΙΠΠΗΝ' ΑΚΥΔΑ ΜΝΗΜΗ ΒΙΟΤ ΠΑΡΕΔΩΚΕ

ΒΩΜΩ ΤΕΙΜΗΣΑΣ ΣΕΜΝΟΤΑΤΗΝ ΛΛΟΧΟΝ
ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΗΣ ΑΠΕΛΥΣΕΜΙΤΡΗΝ, ΗΣ ΩΡΙΟΝ ΑΝΘΟΣ
ΕΣΧΕΝ ΕΝ ΗΜΙΤΕΛΕΙ ΠΑΥΣΑΜΕΝΟΝ ΘΑΛΑΜΩΙ
ΤΡΕΙΣ ΓΑΡ ΕΠΕΙΚΟΣΙΟΥΣ ΤΕΛΕΩΣΣ ΒΙΩΝ ΕΝΙΑΥΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΔΕ ΘΑΝΕΝ ΤΟΥΤΟ ΛΙΠΟΥΣΑ ΦΑΘΣ

Nobis maximè disPLICuit hæc rude-
ra intueri, sed in barbariem *Turci-
cam* planè excandescebamus, dum ad
Sancti *Johannis* Ecclesiam ad Eurono-
tum urbis, olim, uti amplitudo ipsius
pœnè demonstrat, Cathedralem, jam
Sterlinquium factam nos converti-
mus: in quam purgamenta conjiciunt
impuri *Turcæ*. Ad Austrum fluit amnis,
à monte ortus. Colliculi vineis, quas
colunt *Græci*, consiti sunt, sed à vino
conficiēdo, Autumno proximè elapso,
abstinuerunt, Edicto Imperatoris, quo
vetitum erat, territi, ut, prout mihi
narravit *Græcus Papas* i. Sacerdos,
ad Sacros *Eucharistiæ* usus vix ipsis
suppeteret. Nescio an dicerē cum po-
steris eorum, qui in defendendâ *Chri-
stianâ* Religione mortem adeò forti-
ter

tèr oppetière, ideo melius actum esse: hi enim quatuor hic Ecclesias, quæ ~~ταράπια~~, seu *Sanctissimæ Virginis*, *S. Georgii*, magnæ apud *Christianos Orientales* famæ, *S. Theodori*, & *S. Taxiarchæ* nominibus insigniuntur, habent, unde eorum numerum neque parvum neque contemnendum esse quis facile censeat.

Duodecimo, post tres horas, amnem *Cogamum* pleno aquarum decursu, angusto licet in canali, à *Tmol* labentem trajecimus: deinde montem illum reliquâ planitie ascendimus, viâ quidem præcipiti & saxeâ: densis pinorum & abietum sylvis utrumque latus & jugum obtegenibus. E quibus egressi, in radice oppositæ partis apud viculum *Koß Tenige* cui dictum pernoctavimus, duodecim horarum itinere fessi.

Decimo tertio die. Ferè ad quingentos abhinc passus ad sinistram extant ingentia saxa aggeratim congregata, urbis antiquæ, forsan *Tripoliæ*, quam

quam non longè ab *Hierapoli* esse mem-
norant veteres Scriptores, rudera :
prope quam tortuosus ille *Mæander*
decurrit, quem , non sine difficultate,
vadis tandem repertis , trajecimus.
Spatio deinde quatuor horarum atti-
gimus *Hierapolin.*

Hierapolis, hodiè à *Turcis* *Pambuk Kulasi*, i. e. *gossypina turris* dicta , ob
rupium clivos , qui à longè instar
gossippii candicant , urbs majo-
ris *Phrygiæ*, sub excelsa monte ad
Septentrionem conditur , *Laodiceæ* ad
Austrum ex adverso opposita, planicie
quinque circiter mille passus latâ in-
tercedente , quam interluit *Lycus*,
Laodiceam tanien proprius attingens:
Situ, ut videtur, perquam incommo-
do, ac ob nimium Solis calorem, cui
tora patet, infesto. Sed hoc quicquid
est incommodi abunde pensatum est
aquis calidis, quibus suam debet mag-
nificentiam *Hierapolis*, & quarum gra-
tiâ tantam celebritatem olim adeptâ
est. Balneum illud unde scaturiunt,
marmore

marmore candido stratum est, in quod columnæ, quæ id olim circumambiebant, conjiciuntur. Aquæ autem continuo fluxu quosdam canaliculos sibi excavavere, quibus supergressæ, albocantis terræ superficiem in tophum maximè friabilem convertunt. Jam penitus eversa est, incolisque destituta, cujus tamen ruinæ illam magnificentiam & gloriam præ se adhuc ferunt, ut, dum eas circumspicerem, nescio an mentem meam major invaserit horror an admiratio. Lugebam quoque huius admirandæ urbis verè flebilem & miserandam sortem, tot templæ intercidisse mihi doluit, quorum parietinæ adhuc durant, ubiq; erant altaria, fornices, & columnæ, pristinum splendorem & gloriam retinentes, palatiorum aliarumque insignissimarum ædium appendices, ut inter præcipuas non solius *Orientis*, sed totius mundi urbes, recenseret, dum staret, mereretur. Nomen verò *Sacrae Urbis* fortè ipsi impositum erat, tum

ob numerum fanorum, quibus, magnis
expensis & longè majori curâ & arte
exstructis, olim superbiebat, tum ob
aquas, quibus vim salutarem & medi-
cinalem inesse crediderunt. Quâ de
causâ *Apollinem* hic olim præcipue
cultum fuisse vero quam maximè pro-
ximum est. In *Ampbitheatro*, cuius
ambitus amplissimus est, nec minoris
profunditatis, (numeravi enim illic
gradus saxeos ultra quadraginta) in-
ter descendendum in quoddam poli-
tissimi marmoris fragmentum affabré
elaboratum, olim, ni fallor, portæ
ornamentum, incidi, cui inscriptum
erat, *ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΑΡΧΗΓ*. Ex Sepulchris
quædam adhuc supersunt, planè *Mau-
solea*, integra quidem & illæsa, quasi
mortuis parcendum esse inter tot
clades, quas urbs passa est, lex natura-
lis vel efferis hostibus jusserit, eo-
rumque monumenta demoliri planè
sacrilegum esse videretur. Horum ali-
quibus superincumbunt saxa ingentia
in cubos efformata, alia instar sug-
grundiorum

grundiorum ab utraque parte pro-pendentia. Inscriptioibus pro-pe-modum omnia insignita erant, quarum aliquæ tot lineis, iisque valde in lon-gum protensis, constant, ut non Epi-taphium, sed historiolam continere videantur. Sed hic, ubi etiam sub Dio-pernoctare vellem, non licuit morari: nobis enim relatum erat, famosum la-tronem, *Inge Morad* dictum, cum viginti duobus sicariis, quibus præfuit, illac-nuperrimè præteriisse, & propè ad-huc morari. Ideò ne curiositati vitam postposuisse videremur, *Hierapolin* mœsti reliquimus. Dum verò monu-menta aspicio, hasce tres inscriptio-nes, utpote breves, properante cala-mo exscribo.

Ο ΒΩΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΣΩΡΟΙ
ΑΙΔ. ΠΑΙΤΟΥ ΑΥΡΕΛΙΑΝΩΥ

ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΗΡΩΟΝ

ΣΤΕΦΑΝΟ •

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΩΝ ΒΑΦΕΩΝ.

N 2

ΦΛΑΟΥΙΟΣ

ΦΛΑΟΥΙΟΣ ΖΕΥΞΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΣ
 ΠΛΕΥΣΛΣ ΥΠΕΡ ΜΑΛΕΩΝ ΕΙΣ Ι
 ΤΑΛΙΑΝ ΠΛΟΑΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ
 ΔΥΟ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΕΝ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙ
 ΟΝ ΕΑΥΤΩ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ ΦΛΑ
 ΟΥΙΩ ΘΕΟΔΩΡΩ ΚΑΙ ΦΛΑΟΥΙΩ
 ΘΕΥΔΑΚΑΙΩ ΑΝ ΕΚΕΙΝΟΙ
 ΣΥΝ ΧΩΡΗΣ ΩΣ ΙΝ.

Tribus post horis trajecto *Lyco* &
 superato quodam monte, in planicie
 amygdalis & ficubus tectâ viculum
 ignobilem, quem ante sesquihoram
 reliquerant scelestissimi latrones, at-
 tigimus. Hic nobis erat manendum,
 cum *Colossas*, licet non nisi quatuor mil-
 le passus distitas, petere vix esset
 tutum.

Decimo quarto die, *Colossas*, à *Turcis*
Chonos dictas, in clivo montis scansu
 per quam difficilis sitas ingredimur,
 sed tantummodo ad exeundum. Hic
 enim ab iisdem latronibus quam ma-
 xime periclitabamur, nec minus à
 civibus, qui atroci in *Christianos* Occi-
 dentales

dentales odio flagrabant: apud quos reperiuntur pauci è gente Græcorum, qui inter tot opprobria, ac calamitates, quibus obnoxii sunt, adhuc fidem Christianam profitentur: nulla apud ipsos est Ecclesia, nullus Sacerdos, qui Liturgica prælegat, & Sacramentum Eucharistiae celebret. Græcae linguae penitus oblii miserrimi Colossenses, Turcicè in familiari Sermone loquuntur. Inter eundum nobis occurrebat tercentum Equitum Turcicorum turma, quorum ductor erat *Vaivoda* seu Præfектus *Dinghilsleiae*; (*Dinghilsleia* oppidū est nitidum & amplum quater mille passus à *Laodicea* dissitum.) Hi sicarios, qui totam hanc provinciam suis deprædationibus infestârant, insequebantur. Tandem spatio ferè septem horarum *Laodiceam*, quam *Colosse* ad *Occidentem* habent, pervenimus, prope cuius ruinas ad *Boream* in pago, cui nomen est *Congeleb*, hospitabamur.

Laodicea, hodie à *Turci* dicta *Eski*

Hissar i. *vetus Castrum*, urbs *Lydiae*, super sex septemve colles posita est, qui circulum, cuius perimeter ingens terræ spatium occupat, quasi confidere videntur: Ad mille quingentos passus versus *Boream* & *Boreapeliotem* dilabitur *Lycus*, latera vero urbis alluunt duo fluenta, *Asopus* & *Caper*, alterum ad *Occidentem*, ad *Euronotum* alterum, quæ in *Lycum* cadunt, uti *Lycus* in *Mæandrum*. A nemine jam habitatur, nisi quod h̄ic noctu lupi, vulpes, & *Alopecidae*, quas *Jackal* nominant, prædam investigatum eant. Quam misera & deserta jacet *Laodicea*, quæ tot palatiis olim tumebat! Sola enim hodiè supersunt rudera, quæ tamen eam testantur celeberrimæ urbis nomen meruisse. E quatuor *Theatris* magnitudinem & gloriam ipsius colligere licet, quorum duo sunt admiranda, alterum, cuius aditus est ab *Euroaquiloni*, hominum supra triginta millia capax, ad cuius aream quinquaginta gradibus descenditur, alterum viginti duos

duos gradus, qui adhuc integri manent, habet, tercentum & quadraginta passus longum: in cuius extremo aditui opposito specus est, in quo feræ asservabantur, pulchro fornice ornatus, cui inerat hæc Epigraphe:

...ΤΩΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩΙ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΩΙ ΥΠΑ
ΤΩ ΤΟ Ζ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ...

...ΟΥ ΥΙΩΙ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗΜΩΙ ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ
ΛΥΚΙΟΥ ΤΟΥ ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ ΤΟΥ Ι...

...ΛΙΘΟΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΤΑ ΠΡΟΣ
ΑΕΙΨΑΝΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝΤΟΣ
ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ

.....ΙΕΡΟΝΟΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΘΙΕΡΩΣΑΝΤΟΣ
....ΤΟΥ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ.

Ad *Euronotum* rudera propugnaculi & aqueductūs, cuius canalis in faxis solidissimis cæditur & excavatur, vidi, ut & columnarum bases, quæ duplii serie ab *Euro-austro* ad *Boreazephyrum*, & ab *Euroaqulone* ad *Noto-*

Notoxerphyrum extendebantur, quas porticum sive ambulacrum olim constituisse plusquam verisimile est. Amplissimæ Ecclesiæ muri nobis demonstrarunt, veteres Christianos nullis sumptibus in fabricandis ædibus religioso cultui dicatis pepercisse, prope quam exstant tres pulcherrimi fornices. Epistylio columnæ hos versus incisos reperi:

IA.3

ΔΟΚΤΙΚΙΟΥ ΜΟΡΦΗΣ : ΝΕΧΩ ΤΥΠΟΝ ΕΙΚΟΝΑ ΔΑΥΤΕ
ΘΕΣΠΕΣΙΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΦΟΡΕΙ ΣΤΟΜΑΦΩΤΟΣ ΕΚΑΣΤΟΥ
ΤΙΣ ΤΟΔΕ ΚΑΛΟΝ ΑΓΑΛΜΑ ΤΙΝΟΣ ΧΑΡΙΝ Η ΤΙΝΙ ΦΩΤΩΝ
Η ΠΟΛΙΣ ΑΝΤΑΓΑΘΩΝ ΔΟΚΤΙΚΙΩ ΜΕΓΑΛΩ.

Decimo sexto die, Post Solis occidum, illucenti Lunâ, *Laodiceam* reliquimus: mediâ nocte aërem crassum fumo obfuscatum non sine stupore vidiimus, quasi sylvæ conflagrassent: sed ecce! dum ad pedem collis è latere montis altissimi descendimus, fons ebulliens aquas ferventissimas, prout dixi in eas immisso expertus sum, evomuit,

evomuit; tanto autem cum æstu, ac si
ingens ignis iis supponeretur. Hinc
ferè ad quingentos passus *Mæandrum*
iterum trajecimus, ponte ligneo ipsi
superimposito, in *regionem Eumene-
ticam & campos Bargylleticos* transeun-
tes. Hic non sine summâ delectatione
varios *Mæandri* flexus, obliquosque
cursus observavimus, ripis ejus ferè
decem horis insistentes. Tandem op-
pidum *Nozli*, ubi pernoctandum erat,
pervenimus, itinere ferè septendecim
horarum pàmè confecti.

Decimo octavo. Novem abhinc mil-
liaribus vicum *Teke-kui* pertransiimus;
à quo ferè ad ducentos passus, & à
Mæandro octingentos à dextrâ distant
Tralles, hodiè à *Turcis Sultan Hissar* i.
Imperatoris Castrum nuncupata, olim
urbs celebris, & in primo *Christianis-
mi ævo* Episcopi sedes, ad cuius cives,
uti ad *Magnesianos*, Epistolam scripsit
pientissimus ille *Martyr S. Ignatius
Antiochenus*. Ingentia rudera in colle
quodam jacent ad *Boream*, inter quæm

& oppositum montem intercedit pulcherrima planities: longo tractu erant alia Ecclesiarum, aqueductus, propugnaculi rudera, quibus lustrandis non licuit immorari. Ex quo enim *Hierapoli* discesseramus, fuga erat potius quam iter. Tandem post octo horas *Guzel Hissar* pervenimus.

Guzel Hissar nomen suum i. *Pulchrum Castrum* meretur, (quo nomine plura loca cohonestare *Turcis* libet) utpote oppidum *Moscheis* ornatum, & muris portisque munitum, splendorem vero maximum ab antiquis ædibus & columnis mutuatur. Mihi videtur esse *Magnesia ad Maeandrum*, (quo epitheto ab alterâ *Magnesia*, quam ad *Sipylum* esse supra memoravi, discriminatur,) à *Trallibus* sexdecim milliariibus dissita. Hinc stamina ex gossypio neta *Smyrnam* deferuntur. Iter hoc die ferè ad occidentem direximus, quibusdam fluentis in *Maeandrum* dentibus subinde trajectis.

Decimo nono, Hinc ad *Gherme-ante*
sex

sex horarum iter erat ferè versus Eo-
reazepbyrum.

Vicesimo, paulo ad *Boream* declinavimus, usque dum de jugo montis, unde insulam *Samum* ad *Boreazephyrum* conspexeramus descenderetur versus *Ephesum*, ad cuius radicem amplius erigitur æquæductus (cui respondet alter *Ephesinus* ad orientem) magnificentiæ priorum seculorum insigne, quem tres fornices infra, supra vero quinque sustinent. Paulo ab urbe distat, quam post iter diurnum octo horarum ingrediebamur.

Ephesus, à Turcis Aiasalik dicta, olim Lydianæ Asiae metropolis, & Romani Proconsulis sedes, utpote omnium civitatum, quæ ejus ditioni subjacebant, longè præcipua, florentibus ac prosperis Græcorum & Romanorum rebus non tam celebris, quā hodiè infelix & miseranda est; planè sordet, casulis & gurgustiis deformata, non civitas, sed vicus, licet ob rudera venerabilis. Caystro ad Boream irrigua, à Smyrna

quadraginta sex milliaribus versus
Notapeliotem distat, in extremâ plani-
tie, quæ myricis adeò in altum ex-
crescentibus luxuriatur, ut hominem
equo vectum facile abscondant, ad
radices duorum montium sita est, quos
disjungit planities ferè tercentum
passuum: horum alter ad *Notapeliotem*
modicum excurrit, alter ad *Austrum*
longius exporrigitur, in cuius jugo
longo tractu superfunt reliquæ muri,
qui urbi, ne oppugnaretur illac, viam
præclusit, quibusdam cryptis lon-
go ordine in ejus acclivitate effossis:
sub hoc monte præcipuas urbis re-
giones sitas esse ex ruderibus liquet,
licet in latere alterius non defuisse
ædes magnificas ex muris & fornici-
bus inibi prostantibus testatissimum
sit. Columnas marmoreas disjectas
et submotas offendimus, alias albi co-
loris, mixii alias. Hæ autem erant
prope templum *Dianæ*, (cujus funda-
mentis Ecclesiam Christianos inædi-
ficasse verisimile videtur) quarum di-
ameter

ameter erat septem circiter pedum, longitudo quadraginta, Epistylia, quæ propè aderant fortè undecim pedes in quadrum extensa sunt, & quatuor crassa', quibus bases erant planè analogæ. Templū hoc versus *Japyga* situm est, cuius aditum esse ab *Euroa quilonē* è situ portæ pulcherrimæ inducere ut credam. Hisce vīsis, placuit ad ima descendere, quæ enim subtus latent admiranda esse fama erat: ideo cereis accensis, & glomere lini muro alligato, cuius ope exitum ex hisce locis subterraneis, quæ non incongruè *Labyrinthum* appellant, invenimus, flexu, qui à dextra est, descendimus: inde angustum aditum perreptantes, rectâ progredimur, ab utroque latere erant cameræ, ad alias ducentes, arcuatim structæ, & aliæ porticus, quas per meare nobis non licuit, nisi genibus flexis, & corpore in terram pâne strato. Cryptæ hæ tantâ cum arte, ac tanto cum labore exstructæ, superbi ædificii, quod sustinent, fundamentis.

inserviebant, nec ad alios usus à conditoribus designatae esse videntur, cum recondendis annonis sint prorsus ineptæ & inutiles, tum ob angustiam ambulacrorum & camerarum, tum ob crassissimum ac uigidum aërem, quo quicquid inibi reservatum fuerit, facile ac cito putresceret. Inde etiam teterimi & noxii vaporess exhalant, à quibus metuebamus, totum corpus sudore perfusi, ideo post quadrantis horæ moram ex his tenebricosis regionibus exjimus, quo hūriori aëre & alma luce frueremur.

Hinc ad *Notozephyrum* in vertice saxosi montis adhuc visuntur muri cuiusdam propugnaculi, cui objacet promontorium *Trogylgium* & mare ad *Notozephyrum*: *Sanctum Paulum* inibi detentum fuisse vulgo creditum est, inde carceris *Sancti Pauli* nomen habet; mihi videtur tum ex situ, tum ex angustia, (non enim ultra decem passus quadratos continet) speculam fuisse, hunc in finem exstructam, quo melius

návium, quæ maris, unde quinque mille
passus distat, oram legerunt ac quasi
prætervolarūt, prospectus haberetur.
Hinc quoque ad *Boreazephyrum* despe-
ximus in admirandos flexus & obli-
quationes *Caystrij*, qui in se magis re-
verti videtur, quam *Mæander*.

Non procul à *Dianæ* templo versus
Boreapeliotem humi jacet amplum
lavacrum, è lapide *Porphyretico* effor-
matum, cuius interior circulus ab ex-
tremo ad extremum sex circiter pe-
des continet; Hoc D. *Ioannem* olim
usum fuisse quidam asserunt, eadem
incerta traditione confisi, quatuor
adhuc columnis restantibus, quibus
id institisse volunt. At parum credi-
bile est *Christianos* sub *Domitiano* &
Trajano, quo tempore tot gravia passi
sunt, opibus & dignitatibus exuti, &
quo mysteria & ritus Religionis clam
in cryptis fiebant & celerabantur, de-
tantâ magnificentia meditari & con-
fusere.

Cum populus *Orientis*, & que ac plebs
Romana,

Romana, spectaculorum amore insatniret, *Amphitheatra*, quæ in quavis insigniori civitate ferè prostant, in hoc amplissimo totius *Asiae* conventu deesse nemo suspicabitur. Duo autem sunt, alterum sub monte *Australi*, alterum ad *Occidentem*, prope quod adhuc eminent porta magnifica. Illic duobus in locis inscriptum erat

ACCENSORENSI ET ASIAE.

Ab *Amphitheatris* ad *Ecclesiarum* ruderam converto: sed quam triste, quam horridum spectaculum! Eheu! *in accēm nō Asias* qualem subiit mutationem! Quam solitaria, quam nuda, quæ olim tot millia civium, tot millia Christianorum numeravit! Quam splendida & magnifica Templa essent, ostendit unicum illud, quod hodie restat, *Divi Joannis* memoriarum consecratum, ad *Septentrionem*, jam *Turcarum* *Moschea*, septuaginta passus longum, latum virginis, cuius duos *Tholos* sustinent

sustinent quatuor insignes columnæ
ex Porphyrite factæ.

Hinc ad *Boream*, ad portam, per
quam ad *novum Castrum* eunt, statuæ
minoris formæ curiosæ & artifici ma-
nu incisæ prominent; quosdam vi rap-
tos oculis quasi exhibentes: quid in-
nuant hæ figuræ, mihi saltem incer-
tum est, & piget in proferendâ conje-
cturâ ineptire. Sed de *Epheso* haec tenus.

Vicesimo primo: Ad mille passus ab
urbe pons saxeus *Caystro* supersterni-
tur, quo trajecto, non longè post adi-
tum verè admirandum ingredimur;
qui fit in cæsâ rupe altâ & solidissimâ.
Paludes, quæ viam stratam ad *Ephe-
sum* ducentem ab utroque latere, tem-
pore hiemali, infestant, impedimento
fortasse sint, quo minus illac, vel sal-
tem non sine difficultate, eatur: sed
rupis effodiendæ non eadem videtur
occasio, non idem prætextus; cum lo-
cus hic præ situ acclivi vix ab aquis
pati possit: ideo mihi verisimilius vi-
detur, hoc opus ex levi eujusdam

Principis aut Præfecti motu attentatum
 & effectum esse, ut homines, ne quid
 novi molirentur, distinerent, vel fal-
 tem ut ostendant humanâ arte & in-
 dustriâ difficillima quæque effici posse.
 Post, scandebamus, viâ saxeâ & per-
 quam diffici, *Alymanam*, montis *Mi-*
mantis, qui ad promontorium *Corine-*
um, hodiè à *Turcis Kara borun* i. *nigri*
nasi Promontorium dictum, excurrit,
 appendicem, oleastris tectam, quam
 duarum horarum spatio superavimus.
 Deinde trajecto amne Halefo apud
Colophonem in mare *Ægeum* illa-
 bente, venimus ad oppidum nitidum
Giamobashi dictum, in ampla planitie
 situm, *Moscheis* & multiplice cupresso-
 rum serie ornatum, inde ad viculum
Karagic cui divertimur, & die sequenti
Smyrnam repetimus.

E Septenario Ecclesiarum numero
 sola restat *Smyrna*, cuius descriptio-
 nem paucis expediam.

Smyrna, hodie à *Turcis Esmîr* dicta,
 in extremo recessu sinûs, qui ab utris-
 que

que lateribus præaltis montibus cinctus, ab *Occidente Orientem* versus decem circiter leuis exporrigitur, sita, amne *Melete* ad Septentrionem irrigatur.

Adhuc eminent & celebriſt eſt, non ob ſplendorem & pompam ædium, (diu enim eſt, ex quo hæ igni, ferro & terræ motibus conciderint) ſed ob copiam civium, opes & commercia. In latere montis & magis ad Auftrum urbem olim ſtetiſſe, è fundamentis, quæ inter effodiendum detegunt, aliisque ruderibus certiſſimè liquet, licet mari jam magis appropinquit. In jugo montis adhuc vetus arx manet, non niſi duobus tribusve tormentis, quæ appetente novâ Lunâ *Birami*, aut quo tempore cum claſſe triremium portum ingreditur *Capitaneus Baffa*, copiarum navalium Præfectus, explodi ſolent, munita: prope cujuſ portam, quæ ſinui rectâ objacet, extat caput marmoreum, cujuſ naſus à *Tarci* præ odio ac furioso zelo, quo.

adversus istiusmodi figurās ardent, abscissus est. Nescio an memorare debeam cisternam illic subtus humum effossam, columnisque suffultam, cuius pavimentum gypso obtegitur: opus sanè antiquum, eujusmodi aliud annarium, sed longè illustrius, suisque partibus maxime compositum, in insulā *Clazomenia* vidi, centum sexaginta passus longum, latum centum triginta novem, quintuplici columnarum serie ornatum, quarum unaquæque viginti quatuor columnas continet, interstitiō æquali septem passuum inter ipsas servato. Ad latera alterius portæ arcis, quæ ad Orientem est, adhuc videntur duæ aquilæ, *Romanorum* insignia, largiusculè & bellè quidem delineatae. Hinc inter descendendum, amplum Amphitheatrum ad *Notapeliotem*, quo Sanctus *Polycarpus* martyrio coronatus erat, intravimus, gradibus faxeis à *Turcis* ad ornandas ædes illinc sublatis. In cuius lateribus duæ cavernæ, quibus claudebantur Leones,

sibi

sibi invicem opponuntur.

Sepulchrum *Sancti Polycarpi*, quod in latere montis versus *Euros austrum* adhuc conservatur, Græci die festo ipsius memoriae consecrato, pro more, qui apud ipsos obtinet, solenniter invisunt: situm est in quadam ædiculâ, Ecclesiæ forte sacello, alii, per quam illuc transeundum est, contiguâ.

In hac exteriori marmori, in foculo jam posito, hæc Epigraphe incisa est

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ΑΔΡΙΑΝΩΙ
ΟΛΥΜΠΙΩΣΩΤΗΡΙ
ΚΑΙΚΤΙΣΤΗΙ

In hoc monumento instaurando, si ab impressionibus aëriis, si à *Turcis*, si à *Christianis Occidentalibus*, qui fragmenta marmoris quasi tot reliquias exinde tollunt, lèdatur temereturque, laudabilis illorum collocatur opera, ollâ fictili quoque illic appositâ, in

quam quisque ferè vel ex curiositate, vel præ veneratione, quâ erga ^{ad Mosa-}
^{monum}, pro Christo invictâ animi præsentia mori sustinentem, fertur, illic ductus, pauculos aspros conjicit, ut in omne ævum perennet. Propè exstat fornicum longo ordine positorum series ingentibus saxis humi jacentibus: uti etiam saxeum quoddam ædificium, quod judicatorium fuisse videtur, tria conclavia habens eidem solo insistentia, quorum medium duodecim ferè ab omni latere passuum est. Frontispicium ipsius olim ornârunt quatuor columnæ, quarum solæ bases manent. Nuper in regione urbis, quæ ad *Euroaquinonem* est, dum terram aggestam effodiendo sustulere, ecce, apparent grandium saxorum cæforum series, aliæ aliis instar tot graduum supereminentes, fani fortasse hic olim, grassante Ethnicismo, extructæ appendices. In mœnibus urbis incisionem in quovis ferè saxo literæ V figuram plerumque exhibentem videre est, quâ ad

ad *Vespasianum* Imperatorem, de *Smyrnæis* optimè meritum, allusum esse aliqui conjectantur, sed cum figura illa non sibi semper constet, rectâ lineâ ipsis in aliquibus additâ instar Græcorum, dicendum videtur, illam à Latomis & Architectis factam esse, quo melius saxa cohærerent. Ad mille ab urbe passus exstant parietinæ cuiusdam Ecclesiæ, quam *Franci Jani Templum* communiter nuncupant; forte D. *Johanni* olim dedicabatur, cuius Apostoli nomen & memoriam præ cæteris *Asia minor* celebrat colitque; inde alterius nominis & erroris origo petenda videtur.

Turcæ hic tredecim numerant *Moschæs*, *Judæi* suas hic habent Synagogas: inter hos *Christiani* nominis hostes viget quoque religio *Christianæ*, adhuc enim dignitatem Metropoleos retinet *Smyrna*, licet sole dñæ Græcorum Ecclesiæ illic hodiè sint, quarum altera *Sancto Georgio* dedicatur, *Sancto Photino* altera. *Armeni* unicam habent

bent Ecclesiam, in cuius Cœmeterio
hasce in sequentes inscriptiones re-
peri.

ΟΙ ΘΕΙΟΤΑΤΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΣΕΟΥΗΡΟΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ
ΕΙ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΡΟΥΦΙΝΟΣ Ο ΠΟΛΕΙΤΗΣ ΥΜΩΝ
Ο ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΙΡΕΣΙΝ
Η ΣΥΝΕΣΤΙΝ ΕΠΙ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝ ΛΟΓΟΙΣ
ΣΥΝΕΧΗ ΒΙΟΝ ΤΗΝ
ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗΝ ΤΟΙΣ ΣΟΦΙΣΤΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ
ΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ
ΗΜΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΤΕΛΕΙΑΝ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙ
ΩΝ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΣ
ΥΜΩΝ ΑΥΤΟΝ ΕΚΟΥΣΙΩ ΑΝΑΓΚΗ ΠΡΟΚΑΛΟΥ
ΜΕΝΩΝ ΤΦΕΣΤΗ ΤΗΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΦΙΛ
ΤΡΟΝ ΤΗΝ ΓΟΥΝ ΕΙΣ ΤΑ
ΑΛΛΑ ΜΕΝΕΙΝ ΑΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΝ ΑΚΕΙΝΗΤΟΝ
ΑΥΤΩ ΔΙΚΑΙΟΤΑΤΟΝ
ΕΣΤΙΝ ΟΥ ΓΑΡ ΑΣΙΟΝ ΤΩ ΑΝΔΡΙ ΜΗΝ ΕΙΣΥΜΑΣ
ΦΙΔΟΤΕΙΜΙΑΝ ΓΕΝΕ
ΣΘΑΙ ΖΗΜΙΑΝ ΚΑΙ ΜΑΔΙΣΤΑ ΤΑΥΤΗΝ ΥΜΩΝ
ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΥΠΕΡ
ΑΥΤΟΥ ΤΗΝ ΧΑΡΙΝ, ΕΥΤΥΧΕΙΤΕ.
ΕΠΡΕΣΒΕΥΕΝ ΑΥΡ, ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΙΔΙΟΣ
ΣΠΗΡΑΤΟΣ.

ΧΑΡΙ-

ΧΑΡΙΤΙΝΕΡΜΙΠΗΟΥ ΤΟΥ
ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝΤΟΣ ΤΟΜΝΗ
ΜΕΙΟΝ ΕΑΥΤΗ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΝ
ΤΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

ΤΟΜΝΗΜΕΙΟΝ ΕΣΤΙΝ ΙΚΙΟΥ ΙΚΙΟΥ ΤΟΥ
ΕΥΗΜΕΡΟΥ ΙΕΡΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΗΣ
ΚΥΡΟΥΤΟΥ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΕΓΟΝΙΑΝ
ΕΚΧΩΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ ΑΠΟ
ΤΕΘΗΣΕΤΑΙ ΕΙ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ.

ΤΑΤΙΑΣ ΗΡΩ ΘΕΜΙΔΟΣ ΜΑΓΝΗΤΙΣ ΑΠΟ ΣΙΠΥ
ΛΟΥ ΖΩΣΑ ΚΑΙ
ΤΩ ΥΙΩ ΚΑΤΟΙΧΟΜΕΝΩ ΛΥΣΑΝΙΑ ΛΥΣΑ ΚΑΙ ΤΩ
ΠΑΤΡΙ ΛΥΣ.

Hac qualicunque notitiâ satis compertum habebis, Vir Clarissime, quali statu hodie sint hæc quondam celeberrimæ Ecclesiæ, quas Apostoli condidere, in quibus, tot Sanctissimis Martyribus, tot myriadibus Christianorum olim fœtis, religio Christiana de odio, de tyrannide, de vesaniâ barbarorum hostium, qui præ amore ac zelo Ido-

Q

lolatriæ

lolatriæ eam igni & ferro penitus extermi-
natum iverint, triumphabat,
quas demum, cum Imperatores se legi
& disciplinæ Christianæ submitterent,
& crux, non amplius ferale mortis in-
strumentum, tanquam insigne & sum-
mum ornamentum Coronis superpo-
neretur; æternas fore aliquis crede-
ret; quam nihil ipsis præter rudera
superfit, quæ eas olim fuisse testantur,
quanta barbaries & inficitia Asiam mi-
norem obruant, quam vili habita sit
illuc Christianismi professio, & quam
somnia & deliria impurissimi & vilif-
simi impostoris vigeant. Non Te in
deplorandis rerum vicissitudinibus
amplius morabor, nec mihi animus
est Græcis luxuriam & stupiditatem
exprobrare, hæc enim vulgarium a-
nimorum sunt: Ad altiora contem-
plandum me invitat Sacerdotale illud
munus, quo, divinâ misericordiâ fa-
vente, licet indignissimus, fungor, (cre-
do autem pietatem tuam & mentis, quâ
polles, perspicacitatem me in hisce
medi-

meditationibus antevertisse) hasce dirissimas calamitates, hanc miserrimam *Græcorum* servitutem, harumque *Ecclesiarum* demolitionem *orbi huic nostro Christiano* palam denunciare, ac si Angelus de cœlo horrendum & triste illud nuncium ad terras detulisset, quid de ipso fieri possit, modo iisdem vestigiis infistat, eorumque exempla sequatur, ingenium & vires humanas adversus iram *Numinis* neutiquam valere posse, & denique totam ipsius securitatem non in exterioribus privilegiis, non in exercitibus (neque enim his utrisque à furore *Saracenum* & *Turcarum* satis muniti erant *Christiani Orientales*) sed in fide collendâ, in animorum consensu, & in innocentia & probitate morum reponendam esse. Vale Vir Præstantissime. E coll: D. *Mariæ Magdalena* *Oxon.* octavo die *Aprilis*, Anno Christi M.DC.LXXII.

३०. ग्रन्थानुसारी विवरण

ज्ञानोच्चारण-मानोदेव ज्ञान
संज्ञा एवं विद्या विवरण
ज्ञानोच्चारण-मानोदेव

३१. विद्या विवरण

३२. विद्या विवरण

३३. विद्या विवरण

३४. विद्या विवरण

३५. विद्या विवरण

३६. विद्या विवरण

३७. विद्या विवरण

३८. विद्या विवरण

३९. विद्या विवरण

४०. विद्या विवरण

४१. विद्या विवरण

४२. विद्या विवरण

४३. विद्या विवरण

تُرْكِيَّةُ وَالْأَرَبِيَّةُ

Index vocabulorum Turcicorum &
Arabicorum, quæ in hisce Epi-
stolis continentur.

آبدست	<i>Abdest</i>	p. 30.
أبو بکر	<i>Abu bek̄r</i>	11.
اخشام دمارب	<i>Achsham namazi</i>	28.
آبکش	<i>Abkeş</i>	58.
اجل گلدي	<i>Egel ghelmedi</i>	74.
اذان	<i>Ezân</i>	33.
استنبول افندی	<i>Istambol Ephendi</i>	77.
اسکی حصار	<i>Eski hisar</i>	150.
اعلی شهر	<i>Alai şhabr, Potius, Urbs excelsa.</i>	139.
افندی	<i>Ephendi</i>	77.
اقامات	<i>Ikamat</i>	37.
اکندي دمارب	<i>Ikindi namazi</i>	28.
	<i>Alla</i>	

INDEX.

آف حصىر	<i>Ak bisar</i>	121.
الله	<i>Allah</i>	
آقنجي	<i>Akingi</i>	92.
الله كريم	<i>Allah Karim</i>	75.
الله اكابر	<i>Allah Ekber</i>	39. 75
الله وبرة	<i>Allah Vere</i>	75.
الاهك امرى	<i>Allahung Amri</i>	71.
امام	<i>Imam</i>	55.
ادشاء الله	<i>Inshaallab</i>	74.
اوچ ميدان	<i>Ok midân</i>	72.
اوچاق اغالر	<i>Ogiak Agaler</i>	84.
اورخان	<i>Ur-chan.</i>	
اویله نمازى	<i>Oile namazi</i>	28.
اوڈالر	<i>Odaler</i>	83.
برات كيجه	<i>Barat Kigeb</i>	49.
بايرىز	<i>Bayazid.</i>	
برە طڭورز	<i>Ere domuz</i>	5.
بىخىر	<i>Bokhair</i>	121.
		<i>Bis.</i>

INDEX.

بسم الله	<i>Bismillah</i>	25.	39.
بیرام	<i>Biram</i>		35.
بی نمار	<i>Binamar</i>		12.
بوز طاع	<i>Boz dag</i>		132.
پنبوق قلعه سی	<i>Pambuk kulası</i>	144.	
قتمه	<i>Tetimme</i>		65.
قشهی	<i>Teshahud</i>		38.
تسليمات	<i>Teslimat</i>		38.
تکبیر	<i>Tekbir</i>		38.
تیمار سپاهیلر	<i>Timar Spahiler</i>	90.	
تمجید نماری	<i>Temgid namazı</i>	29.	
تریبه	<i>Turbet</i>		58.
تریبدار	<i>Turbehdar</i>		59.
توع	<i>Tug</i>		53.
جهون	<i>Gehud</i>		9.
چفوٹ	<i>Tchephut</i>		9.
جنوبلر	<i>Genubler</i>		31.
جعہ گون	<i>Giumah Gun.</i>		28.
	<i>Gindi</i>		

INDEX

جندی	Gindi	93.
جزء خواکلر	Giuzhunler	58.
الحمد لله	AlHemdo lillah	39. 75.
حق	Hakka	39.
خان	Chan	78.
خارج	Haratchb	120.
خطیب	Chatib	66.
دانشمند	Danishmend	64.
دعا قویلر	Doa kuiler	58.
دوشیرمه	Deushirmeh	81.
دین سز	Dînsiz	12.
رجیب	Regeb	49.
رغایب	Regaib, reddi etiam potest, Fes- tum rerum expetitarum.	
رکعات	Rekaat	32.
رافضه	Raphize	12.
رمضان	Ramazan	32.
زایملر	Zaimler	22.
	Sobhan	

INDEX

سبحان الله	<i>Sobban Allab</i>	39.
سردار	<i>Serdar</i>	86.
سجدات	<i>Segiedat</i>	37.
سپاهی	<i>Spabi</i>	89.
سریجیہ	<i>Sarigiah</i>	93.
سپاھی اولاندیزی	<i>Spabi Oglanleri</i>	93.
سرای	<i>Serai</i>	
سنة	<i>Summa</i>	55.
سنة داش	<i>Sunnedash</i>	35.
سوپاشی	<i>Subashi</i>	80.
سلاج ھار	<i>Selibdar</i>	91.
سوختہ	<i>Suchta, Softa</i>	64.
سلیمان	<i>Soliman.</i>	
سلطان حصار	<i>Sultan hisar</i>	53.
شعبان	<i>Shaaban</i>	58.
شیخلو	<i>Sheichler</i>	49.
طہارہ	<i>Tabaret</i>	32.
صبح نمازی	<i>Sabah namazi</i>	28.
	<i>Salab</i>	

INDEX.

صلاتة دمارى	<i>Salab namazi</i>	28.
صورة	<i>Surata</i>	34.
عثمان	<i>Othman</i>	
عشر آش	<i>Esber Aşh</i>	48.
علماء	<i>Vlemai</i>	65.
عجم اوغلان	<i>Agiamoglan</i>	92.
علي	<i>Ali</i>	11.
عمر	<i>Omar</i>	11.
غسول	<i>Gusul</i>	31.
فانحة	<i>Phatiba.</i>	34.
فتوى	<i>Phetfa</i>	51.
فراش	<i>Pharash.</i>	58.
فرض	<i>Pherz</i>	35.
فردكيلر	<i>Phrenkiler</i>	4.
فقيدة	<i>Phakib</i>	97.
قرل باش گور	<i>Kizel bash Gaour</i>	12.
قاضى	<i>Kadi.</i>	
قاضى لشکر اناطولى	<i>Kadi leskir Anatoli</i>	

INDEX.

<i>doli: dicitur etiam</i>	53.
قاضي عسکر <i>Kadi Eskir</i>	53.
قاضي لسکر روم ایلی <i>Kadi leskir Rum ili.</i>	53.
قائم <i>Kaim</i>	58.
قائم مقام <i>Kaimacam</i>	78.
قراءة <i>Kerat</i>	57.
قدر دماري <i>Kadar namazi</i>	50.
قران <i>Koran</i>	
قرة برون <i>Kara borun</i>	162.
قریان <i>Korban</i>	50.
قیزلر آغا <i>Kizler aga</i>	56.
قیزسرای <i>Kiz Serai</i>	118.
قایپی آغا <i>Kapi aga</i>	56.
قودن <i>Konak</i>	108.
قندیلچی <i>Kandilgi</i>	59.
قرق آگاچ <i>Kirk Agatch</i>	121.
قهوة <i>Kahwe</i>	60.
	<i>Kuudat</i>

INDEX.

قعدات	<i>Kuudât</i>	87.
قاهرة	<i>Kabira</i>	88.
كافر	<i>Kaphir</i>	12.
كمرباشي	<i>Kamarbashi</i>	65.
گورا	<i>Gaour</i>	5.
گبدي چفوته	<i>Gbiddi Tchepbut</i>	9.
کاروان سرای	<i>Karavan serai</i>	
کتخدابک	<i>Ketchoda (Kiahia) Bei</i>	87.
گوزل حصار	<i>Guzel Hisar</i>	109. 114.
محمد	<i>Mohammed.</i>	
مدرسه	<i>Medrese</i>	64.
منار	<i>Menar</i>	33.
مدرس	<i>Modaris</i>	64.
مردار	<i>Murdar</i>	12.
مراجع	<i>Miratch</i>	49.
مراد	<i>Morad</i>	
محضر	<i>Muhfir</i>	66.
مقید	<i>Mokaid</i>	66.
	<i>Mesgid</i>	

INDEX.

مسجد	<i>Mesgid, Moschra</i>	
مسلمان	<i>Musulman.</i>	
مقفرقة	<i>Mutaferraca</i>	92.
مفتي	<i>Mufti</i>	30.
مولود	<i>Mulud</i>	48.
مونزن	<i>Muezzin</i>	33.
مولى	<i>Mulai</i>	54.
دایپن	<i>Naib</i>	65.
وزیر	<i>Vizir</i>	
جاتسی دهاری	<i>Jatzi namazi</i>	28.
یشیچری	<i>Jenitzeri</i>	81.
یشیچری اغا	<i>Jenitzeri Aga</i>	86.
جلدین	<i>Filderim</i>	140.

Monendus est Lector, vulgarem pronunciationem à scripturā, quam in hoc indiculo expressi, aliquantulum differre.

Formula verborum, quā utuntur
Sacerdotes & ipsorum Ministri, popu-
lum ad Preces celebrandas convo-
cantes. v. pag. 34.

الله اكبير الله اكبير اشهد ان لا الله الا الله
اشهد ان لا الله الا الله اشهد ان محمد
الرسول الله اشهد ان محمد الرسول الله
حي على صلاة حي على الفلاح الله اكبير
الله اكبير لا الله الا الله

F I N I S.

ERRATA.

P. 3. plateū p. 7. Sardibus p. 17. l. 22. detisum. p.
20. l. 18. vetus odium p. 28. l. 3. post, solis, insere, ad
occasum solis, p. 39. Bobovio p. 112. l. 15. dele, à p. 113.
l. 15. fortiè reponi debet, NEPOΥΑΣ. p. 137. l. 4. EN-
ΔΟΞΟΤ. p. 168. l. 20. THN. Cetera levioris momenti &
quo Letiori condonanda relinquo.

υπότιμοι ήταν οι επόμενοι απόκτηματα
που έγιναν στην περιοχή της Καστοριάς

κατά την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης.

Επίσημη ημερομηνία της έναρξης της Επανάστασης

είναι την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά

την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά

την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά

την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά

την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά

την 25η Μαΐου 1821, η οποία σημαίνει την

έναρξη της Επανάστασης στην Ελλάς, αλλά

το πραγματικό της ξέσπασμα έγινε στην Καστοριά